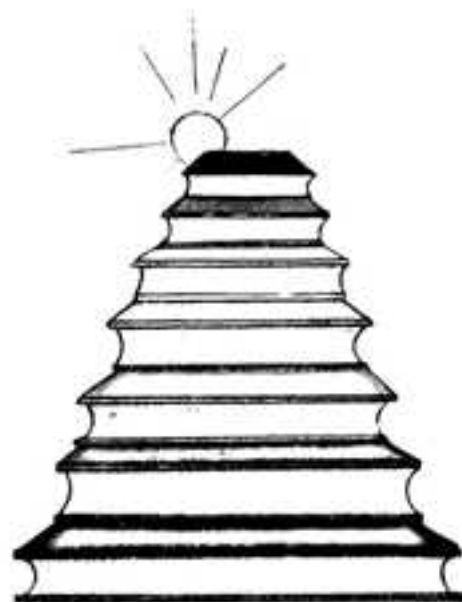

بے لکھ ماہِ حکیمیت (مناولٹ)

مسنیر احمد بادینی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

پے گے ماہ بکیت

(ناولٹ)

منیر احمد باوینی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

درستين حق ۾ بلوچي اڪيڊمي ڪوئٽه

اے ڪتاب ۽ بيد ۾ بلوچي اڪيڊمي ڪوئٽه ۽ اجازت ۽ هر رٿي ۽
چھاپ بوٽگ گريگان ڪنگ ، چھاپ ڪنگ ، چهر ۽ بدل آرگ نه بيت تانڪه ۾
بلوچي اڪيڊمي ۽ ايشي واسطه اجازت گريگ نه بوٽگ ۔

ڪتاب ۽ نام _____ بلهه ڪه ماه پڪيت

نېشه ڪنوڪ _____ منير احمد بادي ني

پرنٽر _____ قلات پريس ، ڪوئٽه

اولي چھاپ _____ ۱۹۹۶ء

بها _____ ۵۰/- ڪلدار

پیش گال

بلوچی لہزانک ء و قی جا و رانی حساب ء شاعری لکے دیم ء شتک بے
ردانک ء ہا سبیس سورت ء ناول باز پشت ء انت ۔ پورھیں ناول فانی
وہدی صح نیشہ کنگ ز بوتگ ۔ البت چریشی ء پیسر لہتیں ناولٹ نیشہ کنگ
بوتگ کہ آھانی نوک ء سید ہاشمی ء " تازک " قیفر محمد عتبر ء " نل ء توارہ
ستار پُرڈلی ء " سوبہ " ء محمد جان رضاء ء " جہد ء کاروان " سوار انت ۔
ء نون نوکیں ناولٹ ء نیشہ کنگ بوتگ کہ نیشہ کنوک ء مینر ء مہادیانی
انت ء نام ء " بے کہ ماہ بکپیت " انت ۔

اے ناولٹ ء مین گپ چر پیسری ناولٹانی مین گپاں پہل بتا انت ۔ اپریل
۱۹۹۰ ء ماں پشین ء یک مزینی واقعے بوتگ انت کہ ایشی ء دراھیں ملک
ء ہا سبیس سورت ء بلوچستان جکینت ۔ افغان باغی صاحب شان چاپٹی ء
چک کالے خان ء ماں حیدر آباد ء یک مردے گشت پینا رگ بوت
ء ماں حیدر آباد ء جیل کنگ بوت ۔ ء صاحب غل ء و قی چت ء سیر چان نظامیر
ء گرگ ء بدل ء چر سبے میاریں لیکچراران گپت ۔ آئی ء کنگ اہاں روچ رحمان
پشین کالج ء سر ء ارش کت ء لیکچرار محبوب شاہ شت ء لیکچرار شفیع اللہ خان ء
لیکچرار عبدالسلام کاسی اغوا کت انت ء افغانستان ۔ مس پند ء بے برت ء و قی
قید ء کت انت ۔ سہ یس لیکچرارانی جنین ء چکانی حق نہ حقوق ء ا و ا نوکیں لیکچرارانی
بلہ دیابینگ ء رد ء بلوچستان لیکچرار ایسوسی ایشن ۔ بلوچستان کالج سچر قید پیش
ء دیکچرے ادارہ ء یازیں جہو کتے کت ۔ سچ جہو ہشتانی برکت ء مر یس لیکچرارانی جنین ء چکانی

مارایت، ہمیشہ و تارا چہ واقعہ ذمہ داری ء گستاخنگ ء کوشش است ،
 کنت ء بے ہواسیں جزہ ٹے ء وقتی پر زانی پورہ کنگ ء لگیت ۔ بے
 انسان ء جینیت ء آء واقعہ ء سرء سک دل پردی مارایت ۔ ء اے دل
 پردی مدام آئی ء ہمراہ بیت ۔ آئی ء زرد ء جھلانکیانی مارگ آئی ء نالام
 کن انت کہ آگوں سجییں انسانی جزہاں کار بکنت ، چیا کہ آ بے جزئی کار ء
 گنا پے هیال کنت ۔ ء آئی ء نزع ء ” زند حساب ء سوال ء نہ انت بلکنا
 یک احساس ء کہ احساس ء نہا مردم باید انت کہ ایشرا بگوازینیت “

بلال چہ وقتی منسب ء استیں جاورانی سر ء چہ بندات ء بے ایمنی مارایت ۔
 ” وقتی ملازمت ء سرری روچیاں بلال ء وقتی بگر متوازن بوئگ ء احساس بے
 جاران کرناں چو کہ آ باز جھل ایس پات ٹے ء کپان انت ۔ بلال ء اچ نہ سجت
 کہ پیشین ء ہم بوت کنت کہ ادا احساس ء بگر خشکیں حقائق بیاں “ ” ادا آء
 وقتی آزاتی مرگ محسوس بوت ۔ ادا دروگ بندگ و مبالغہ آمیزی کنگ
 زند ء آبییل اتاں ۔ وھدیکہ آء را اے منافقت دوست نہ بوت ۔ بے
 آں ادا موجودات ہمیشہ آ مدام بیگ و نابیگ ء چکر ء نہا پھستہ کن و کدی
 کدی آء را ہیال زرت کہ آچہ جنت ء در کنگ بوئگ ۔ آء راونی خارج بیگ
 دوست ذات ۔ آوقی آزاتی ء جنت ء نہا روئگ بویت “

مہرا محمد بادی پیپہ ء استا بوئگ ۔ ء کوں پیپہ ء آئی ء صحبت و واہگ
 انگت است انت ۔ ہمیشہ آئی ء ناولٹ ء بن کپ ” پیشین ء واقعہ “ ء پس منظر
 ء دنیا ء بنی آدم ء بازیں جیڑ ہے ء سر ء پیپہ پی رنگ ء بکر وھیال کنگ ، کہ آہانی
 نوک ء ذات ، راستی ، آزاتی ، ارادہ ، استی ، انا ، پرواہ ، زند ء قوت ، زند ء
 دنیا ء سر حالانی جیڑہ ہوار انت ۔ آئی ء بکر وھیالانی نوک ء جاگہر جاگہر وقتی

انت جھنجھو کہ بیک کرے پھل ۽ تہا بیت۔

راستی ۽ سرھال ۽ سر ۽ مینر بادی نی بلال ۽ حوالہ ۽ گنیت:

” آئی جیال ات کہ انسان وھد ۽ ” وھد، ۽ زانت گڈا آھر چڑ ۽ زانت۔
ونکہ انسان وھد ۽ نہ زانت آئی دنیا ۽ باردا علم کمزور انت۔ وھد ۽ ٹائم ۽
مردم زانگ پمیشا لوٹیت کہ آ ۽ را حقیقت ۽ شو یاز کنتگی انت۔ و اے
حقیقت ۽ شو یاز ۽ واھگ گوں مے ذات ۽ بندوک انت چر بائیک کس ۽
شعوری صورت ۽ زانت ۽ یا کہ لا شعوری صورت ۽ محسوس کنتی بلے ہمے
تجسس موجود انت کہ حقیقت چے ۽ وھد بیکہ انسان لاچار بیت و حقیقت ۽
نہ زانت نور وچاں شمار کنت، باندا ہفتنگ ۽ رند، ماہ مے ۽ رند و سال مے
۽ رند، بلے سال و ماہ و صدی گوزنت۔ راستی زانگ نہ بیت۔ انسان راستی ۽
نہ زانت و نہ کہ ٹائم ۽ زانت۔ انسان مریت۔ راستی چے ۽ ٹائم چے ۽؟
وھد بیکہ لا ادربیت پستد (AGNOSTIC) پلسی پروٹو غورس ۽ گنتگ
کہ ” انسان ہر چیز ۽ کیلوانت ۽، بزاد ہرچی کہ منی نر ۽ راست انت ہما حقیقت ۽
راست انت، ۽ ہرچی ۽ کہ من نیکی بیکان ہما نیکی زانگ بیت ۽، ۽ موجودیت
پستد پلسی کر کیگارڈ ۽ گنتگ کہ ” بس موضوعیت راستی گنتگ بیت موضوعیت
۽ فردیت۔ گوں پکے دومی ۽ بندوک انت۔ وھد ۽ موضوعیت راستی گنتگ
بیت گڈا ہر مردم ۽ راستی ۽ تصور گوں ہما فی ۽ ہاس بیت۔ ایڈول ۽ ہر مردم
ہما جیال ۽ راست زانت کہ آئی ۽ جند ۽ رائے ۽ متابک ۽ بیت پمیشا راستی
۽ جھنجھو تصور بنت، ۽ پھتچو کہ مردم انت۔ ۽ آسر راستی ۽ تصور ۽ جند ۽ بیت ۽ بلے
انویس دور ۽ راستی ۽ شرتز ۽ پتکا تریں لبیک (THEORY) نامداریں سائنس
زانت آئن سٹائن ۽ چار نیگی لبیک (FOUR DIMENSIONS THEORY)

انت، کہ اشئی و متناہک و انسان چیز، ہما و ہمد و شترئی و سرء زانت کنت
 کہ چیز و مکان (SPACE) بزاں دراجی، پراہی و بُرزی و، چیز و ہمد
 (TIME) بزاں ماضی، حال و مستقبل و بزاں انت۔

آزاتی و سرھال و سرء و اجہ بادیسی ماں بلال و کردار و گشیت:

”من چہال کنیں کہ شترئی و روچی کثیت کہ من مریں بلے پہ آیال ہر گام و

مرک انت و ہر کس کہ مرک و اے حقیقت و گوں دوچار کپیت اصل آزاتی
 صہائی انت یا کہ آزاتی و قدر و ہما زانت و

و ہمدیکہ موجودیت پسند پلسی کر یکا رڈ و گشتگ کہ ”حقیقی آزاتی چہ حطرہ،

مصیبت و تکلیف و دست کپیت و موجودیت پسند پلسی سائر و گشتگ کہ
 ”ما چہرا پنچو آزات نہ بوتگیں چو کہ ہر منافی قبضہ و ہمد و بوتگیں.....“

ارادہ و اشئی و سرھالانی سرء و اجہ منیر بلال و زبان و گشیت کہ ”من چے و

اُن؟ کئے اُن؟ و پرچے اُن؟ من بایدر انت کہ بڑا آسمان و پراہی و سچا رہی، بلہ

بیرہیں کہ من کئے اُون و کئے نہ اُن۔ چے اے گہتر نہ بیت کہ من بگوئیں کہ من

ذراگ و اُن دگہ اپچ چیز نہ اُن۔ بلے منی نہا آپچے چیز کہ من و پہ اے ڈول و

فکر بخلگ نیلیت، منی ارادہ، منی قوت ارادی، بلے ایش ہم تول بوت نہ کنت

کہ مردم ایشال تول پکرتیں بدینیں کہ ایشانی وزن چنکس انت۔ آنکہ ہر مردم ایشانی

بار و اپچش گپ جنت چو کہ گرہیں مردم نان و وزن و زوالگ و کچ و کساس و

سہ بزال پہ دوئیں اغوا بوتگیں لیکچراں۔ (پیش گال نوئیں)

سہ بزاں فرانسیسی، کہ دومی جہانی جنگ (۱۹۳۹-۴۵) و ہٹلر و سروکی و ہر مناں

ایبہ چہ باز دگہ ملکاں فرانس و سرء ہم قبضہ گت۔ (پیش گال نوئیں)

باروازانٹ۔ بلے ارادہ چے ۶ ۶ ارادہ تم پوک انت۔ من ذک عم نہ ان۔ من چے
چے ۶ ۶ ان۔ من واب ۶ گنتکا ان۔ منی مہ سوات پوک انت۔ ۶ ۶ وہیں لیکہ ارفی بارو
منی محسوسات بلکنا راست انت؟ کینہ زانت !

وہدیکہ ارادہ ۶ سرطال، ۶ سرع ارادہ بت پسند (U-T-A-R-I-S-T-۷۵)

پلپسی شوپن پارے گشتنگ کہ: "ارادہ زندہ ۶ بنیادی اصول انت۔ ارادہ وابسہ
عقل آئی ۶ ٹینگ انت۔ انسان عالمی ارادہ ۶ دست ۶ بے ساہیس لیبو ۶ ڈول
۶ انت ۶ ۶ استی ۶ سرہال ۶ سرع نوکین پلپسہ ۶ من حذت ایرکنوک ڈیکارٹ ۶
کہ پلپس وھد ۶ مادیت پسند (MATERIALIST) ۶ تصوریت پسند،
(IDEALIST) ہر دک زانگ بیت، گشتنگ کہ "من اے آسرع سر بوتگاں کہ
من بک جوہر (ATOM) ٹے ان کہ آئی ۶ حقیقت آئی ۶ پکر ۶ نوکا انت ۶

مینر یادی کتے دیتر ۶ بلال ۶ زبان ۶ وتی استی ۶ سرع بازو ردنت ۶
ڈنی دنیا ۶ ہر ابیس اسرانی سرع تران کنت۔ "سچا من استن لیلے کجا اڈنی دنیا
بے رحم و ظالم انت، آدوارگ ماس ۶ لاپ ۶ شدت نہ کرت وڈنی دنیا ۶ پڑے
ایوک ویک تانا جنگ ۶ ات۔ فرد ۶ جنگ بک تانا بیت، آ ۶ رافر ۶ جنگ دوست
ات، تاریکھ تو بازبں مردمانی بے معزہ ایس جنگ ۶ ات، بلے ڈنی دنیا تاریکھ، راج،
مذہب و سیاست ۶ ات وگوں فرد ۶ باز پ بے رجمی پیش آئیگاناں و آ ۶ راسک

ارمان ات! ۶ وہدیکہ معروضی تصوریت پسند (OBJECTIVE IDEALIST)
پلپسی صبل ۶ درآمدی (ALIEINATION) ۶ نشریح کنان ۶ گشتنگ کہ "انسان زبا،
قانون، ریاست، مذہب، پلپسہ دگہ ۶ ۶ ڈولیس چا گردی ادارہاں سازایت ۶ ذہن
اے ادارہانی دیکروی ۶ واستناسک جہد کنت۔ اے ڈنی ادارہ آئی ۶ استی ۶
ڈنی مظہر انت۔ بلے بد نصیبی ۶ ہر انت کہ اے ادارہ پھ انسان ۶ بتنا یس حیثیت

ہم دارِ اُنتِ ءُ انسانِ ءِ در آمدی ءِ علامتِ اُنتِ ۱۱

مینر بادی مِلکے انگت دیکھئے ءِ بلال ءِ زبان ءِ استنی ءِ اصلِ بیہیت ءِ

ہم نزان کذت :

” من ایش نہ اُن کہ من تھی دیکم ءِ اُن ، من دگر تھے اُن ۔ من کئے اُن ، من
وت نہ زانیس بلے منی دل گوئشیت کہ من دگر تھے اُن ۔ من ہما چیز یک ٹوہیں کہ من
اصل ءِ استن ۱۱

وہدیکہ موجودیت پسند پلپی سار تر ءِ گشتنگ کہ ، من ہما ہاں کہ من نہاں
ءِ من آنہاں کہ من استناں ۱۱ پرچہ کہ آئی ءِ تر ءِ انسان حال ءِ نوک ءِ اُنت ، ءِ
حال چہ ماضی ءِ جتاءُ مستقبل ءِ دورانِ انت ۔ ءِ انسان ءِ سرجم بوگ ءِ واسنا اگن
یک نیمگے ءِ ماضی ءِ آئی ءِ سرءِ گوستگیں جاور المی اُنت تہ دوئی نیمگے ءِ مستقبل
ءِ آئی ءِ سرءِ اُسردور دبوکیں امکانات ہم المی اُنت ۔

انا وایگو ءِ پرواہ ءِ سرہالانی سرءِ واجہ مینر بلال ءِ تیمگ ءِ اشارہ کنت
ءِ گشیت کہ ، آکشر ءِ چاران ءِ حیال کنت کہ دُنیا جسمانی حرکت ءِ نام نہ انت بلکنا
ادا انا وایگو ، ہم است کہ بلکنا حقیقت ہمے ایگو تیمگ اُنت کہ جسم انجشیں یک
عاری ذریعہ ءِ مردم پہ وتی جسم ءِ زبان بو سگانہ ترسیت بلکنا پہ وتی انا وایگو ءِ
ترسیت کہ اے زبان مہیت ۔ حجالت و ملامتی ہمے ایگو ءِ بیت و جسم یک ڈول
ءِ حرکت کنان انت یگر چہ یک احساس تھے ءِ ، اصل چیز ایگو و ارادگ اُنت ۱۱
بے بلال چہ وتی ایگو ءِ بزار گندگ ءِ کیت ۔ ہمیشا و ہدے پھڈ سٹر کٹ کورٹ
ءِ پیشی ءِ زندون ءِ در کیت گڈوتا را ٹریفک ءِ ریش و مچی ءِ نوک ءِ دورونت ۔
۱۱ تاکہ آچی ءِ نہا زبان بیبت و کس نزان کہ آکے اُنت ءِ کئے نہ انت ، بگر چہ
نام تھے ءِ ، بگر چہ ایگو تھے ءِ ، بگر چہ یک راجی درجگ تھے ءِ وچہ کلاں گیش بگر

چہ پرواہے اے

دیگرے پرواہے سرے زور دنتے گشتیت: بے پرواہے اگاں مہیت نہ پے
پشت کسیت، یکتائی و بیگانگی۔ پرواہے انسانے گول ایدگرے ڈنی دنیاے یکجا و ہور
کنت۔ بے پرواہے انسانے مسخ ہم کنت۔ زند درائیسے پرواہے تنہا گوزیت۔ پیشا
ہر مردم پے دوکئیے دوزخے۔ درائیسے انسانی رشتہ پرواہے تنہا گوزیت و درائیسے
زند دوزخے جنینے پرواہے، ماس و پتے پرواہے، دنیاے پرواہے، براسے
پرواہے، افسرے پرواہے، پرواہے پے پرواہے، پرواہے..... اے چے زندے۔ زند کجا
انت، وشئی کجا انت، آزاتی کجا انت، چے درائیسے زند پوک نہ انت، چے درائیسے
زند بھیم و سرام نہ انت کہ اشئی تنہا مدامے یک ترسے گون انت کہ حش مہیت، اے
ڈول مہیت، آڈول مہیت و ہر چیزے ترسے تنہا روان مرکے زرے تنہا گار
بیت۔ من کئے اُن؟ پرچے اُن؟ و پے کئے اُن؟ و ہدی کہ انا و ایگوے سرہالے
سرے موجودیت پسند پلسی سار ترے گشتگ کہ ”صح مردم دومی مردمے موجودی
سوبے و تی آزاتی اناے برجا داشت نہ کنت۔ پیشا دومی مردم جہنم انت“
”موجودیت پسند پلسی ہائیڈیکرے گشتگ کہ ”انسانے رامرے دنیاے پے ہرگ
وے و استنادور ڈینگ بوتگ“، ”پرواہے (CARE) و ڈولیس لہز، مہر (LOVE)
و سرہالے سرے مابعد الطبیعیاتی مادیت پسند (METAPHYSICAL MATERIALIST)
پلسی سپینوزاے بحث کنانے گشتگ کہ ما اے دنیاے پے گل (PLEASURE) و
دستے آرگے پیداک بوتگیں۔ ”پے گل و دستے آرگے گول و ت مہر کنتگ
الٹی انت۔ ”گول و ت مہر کنتگ وے و استنا گول ایدگراں مہر کنتگ الٹی بیت پرچہ
کہ مردے، کہ گول ایدگراں مہر کنت نہ ایدگر ہم گول آئیے مہر کن انت۔ ”اے ایدول
آئیے گل نسیب بیت۔

بلے پرواہ، سرہال، و قتی جنائیں رتے، بتائیں اہمیت نے، اس
 سرہال، سرء کتگیں بحث و نرانانی و قتی بتائیں ملانا و مناب انت
 ناولٹ، و گد سرء ناولٹ نو بیس زندہ قوت، و ناکتوری، و متوک ننگ، ایت
 آچ بلال، و کردار، و نیمگ، و گشیت کہ:

۱۹۰۰ء پر سب سی و ہفت سال، و سفر، و چوں برداشت کرتگ، و وحدیکہ بڑائی
 بیت کہ، آبتنی تہا چہ بازیں، و کراں بچینگ، و بازیں غذاہاں چہ گوشتنگ کہ زندہ اہمیت
 ہم نہ بوتگ بے زندہ قوت چہ مر، و قوتناں ائی تہ زندہ نرانت، بلکہا پیشا من زندگ
 ان.....

وحدیکہ ارتقا بیت پسند (E.V.S. - 1900 - 1905) پیپی برگسان، زندہ
 قوت، و ناکتوری، و بایت، و گشنگ کہ، "بس بگونی حرکت، و بدنی سدلی حقیقت انت -
 ردوم (ارتقاء) و عمل، و پشت، و زندہ، و جوشینی (ELABORATE) کارکنگ
 انت، مادہ اشی، و راد، و ڈپیک کنت، بلے زندہ، و جوش، و آسمر کہ چہ مادہ، و
 گیش بیت، و چریشی، و زندہ، و جوش، و ورزش بیت، و آسرم بیت.....
 بنی آدم، پس سوارانی یک دستے، و ڈول، و انت کہ اپساں تا چہ نرانت انت، و
 ہراڈ، و دورکنان، و دیم، و روان انت،

بلال سچتیں مصیبتان و رند ہم مزہب کسا سے، و چہ قتی زندہ، و نبیاء، و سرء
 ایمن گندگ، و کبت، چو کہ آوت گشیت کہ:

"دنیا و اب ات، کو چگ و اب ات، دنیا، و ہر چیز، و شر، و ات چیا کہ اچ اے
 دنیا، گیشتر، و شر، و بوت نہ کنت، ہر چیز، و شر، و ات، جوان ات، بلے الساتی زرد
 پرچے راز و معنی، و شو، و باز کنت، و وحدیکہ اے است، و موجود، و انت و یک خدای
 ایشرا، و گندگ، و گدا، و گدا، و شو، و باز، و مندب، چے، و ؟"

بلوچ قلم کارانی توک ءء چیشیں مردم سکت کم انت کہ آیاں ایہ چہ بلوچی ءء اردو
 زبانانی لہز انکاں، دنیاء دگہ زبانانی لہز انک ہم و ننگ۔ بے نمبر اتہا بادینی ہما
 قلم کارانی توک ءء صوار انت کہ آیاں دنیاء دگہ زبانانی لہز انک ہم و ننگ۔ آئی ءء
 چہ پلسپہ ءء ابید، ہماں انگریزی زبان ءء توک ءء دنیاء دگہ ہم باز زبانانی لہز انک
 و ننگ انت۔ چہ و ننگیں قلم کاراں، آئی ءء امریکی ناول نویس ءء آزمانک نویس
 ہمینگوے ءء اسٹامیل سکت پسند انت۔ صھے پسندی ءء سوپ ءء آئی ءء وئی اسٹامیل
 ءء ہم ہمینگوے ءء اسٹامیل ءء سر یک کچہ ءء کپنگ۔ ہمینگوے ءء گیشتر ناول
 ءء زبانکانی توک ءء ساوہیں زبان، گوند نویس، کسانیں جملہ، کنگ لہز ءء جملہ ءء
 توک ءء وئی مکسد ءء بیان کنگ، ءء مارگ و جبرہ نویس مزنیں کسا سے ءء گنگ

بیت۔ مثال ہبر ءء ہمینگوے ءء
 THE TORRENTS OF SPRING
 ءء THE SHORT OLD MAN AND THE SEA

HAPPY LIFE OF FRANCIS MACOMBAR AND OTHER STORIES

نامیں آزمانکی کتاب ءء اے ہاسیت پیدا واریں وڈے ءء گنگ بنت بمبر
 بادینی ءء اسٹامیل ءء توک ءء، ہاسیں سورت ءء اے ناولٹ ءء تنہا اے ہاسیت
 گنگ بنت۔ چریشی ءء ابید جملہ ٹی نکرار ہمینگوے ءء ڈول ءء مبر بادینی ءء اسٹامیل
 ءء توک ءء ہم گنگ بیت۔ آئی ءء صھے ناولٹ ءء تنہا بلوچی ءء انگریزی جملہانی نکرار
 است۔ چوکہ آئی ءء قجاہی کردار ڈی سی بلال کشیت: ”من کرت اش کناں“
 ءء پدا صھے ہیال ءء ماں انگریزی ءء پکر جنت۔ CAN MAKE IT کنگے
 دیکر ءء پدا صھے جملہ ءء ماں بلوچی ءء انگریزی ءء ادا کنت۔

﴾ CAN MAKE IT ﴿ ”من کرت اش کناں“

﴾ CAN MAKE IT ﴿ ”من کرت اش کناں“

THE TORRENTS OF SPRING صحیح ڈول اے ہمیں گویے اے ناول

COULD SHE اے نہا باز نہا پد ماں پدا اے جملہ کار مرد بوتنگ انت کہ

COULD SHE HOLD HIM? • HOLD HIM?

! COUL'D HOLD HIM , ! COUL'D HOLD HIM

پدا ہم و اچہ بادیہی اے اسٹائیل مجموعی سورت اے وئی جنڈ بگ انت اے وئی

بتائیں جاوڑ، تجربہ اے پکروھیلا نی سوب اے اچہ ہمیں گویے اے اسٹائیل اے جنبا بوتنگ

اے وئی اے ہمیں گویے اے اسٹائیل اے توک اے سہ مرنیس پرک انت۔ اوئی پرک پرنی

رئیگ انت کہ آئی اے اسٹائیل اے جنبا کنگ اے ہا سیں کردارے ادا اے کنگ۔

ہمیں گویے پسپئی رنگ اے نبشتہ نہ کنت۔ بے میںر بادیہی پلسپئی رنگ اے ہم

نبشتہ کنت۔ اے وئی اے ناوٹ اے تنہا پلسپئی رنگ باز گندگ بیت۔ دوئی پرک

بزی نکر اے پرک انت کہ میںر بادیہی اے اسٹائیل اے توک اے ہا س نیست انت۔

بے ہمیں گویے اے اسٹائیل اے توک اے پیداواریں وڈے اے گندگ بینت ہا سیں

سورت اے THE TORRENTS OF SPRING اے نہا۔ مثال ہبر اے

WPLA 18 18 18 اے لبز پد ماں پدا باز کار مرد بوتنگ۔ اے سی پرک

ہمیں رنت کہ وچہ بادیہی اے اسٹائیل اے توک اے شکل و حولیہ نگاری اے منظر نگاری

انت۔ وھدیہ ہمیں گویے اے ناول اے آزمانکانی توک اے ہا سیت باز گندگ

بنت۔ وچہ بادیہی اے ناوٹ اے اسٹائیل اے بلوچی زبان اے پیسری چاری ناوش

اسٹائیل تم پہک جنبا انت۔ اے اے رد اے مستری پرک ایش انت کہ گو سنگیں

اے وئی اسٹائیل توک اے پسپئی رنگ اے ہا سیں مارگ و حبرہ نو بیسی نیست۔

بے اے ناوٹ اے توک اے سک باز انت۔

انت اے اے ناول اے آزمانکانی توک اے انگریزی اے دگر زبانانی لبز

جملہ کاربردکنگ بیت۔ ہا سبیں سورت ء مکالمہائی نہا۔ بلے بلوچی ء آروایت
نیست انت ء اگن ایڈول کننگ بیت گڈاسک کم۔ بلے منیر بادینی ء ناولٹ ء نوک
ء اے ہا سبیت زیات گندگ بین کہ پریشی ء آئی ء مکالمہائی نہا نوکیں نام و
رنگ پیداک بیت۔ چو کہ مکشز ء زبان ء کشیت "اے

COMMUNICATION GAP پرچسا؟...."

"بلے نئی پارٹی آئی نیام ء THERE WAS NO COMMUNICATION

AT ALL WHICH IS VERY STRANGE" پیدابلال ہببال کنت کہ

گوں مکشز ء بکشیت کہ SIR COULD YOU PLEEESE STOP ALL THIS

RUBBISH ء مکشز گوں بلال ء کشیت کہ "..... من ء نرس انت

ک تو OBSCURANTIST ء بوٹگای ء

ناولٹ ء نوک ء کردار نگاری ہم گندگ بیت۔ ڈی سی بلال ء مکشز، بیج،

عدالت ء یاسک، ٹریفک سارجنٹ، ملک صاحب، شالو ء قائل کردار انت۔

بلے پیدا و تربی کردار، بجا ہی کردار بلال انت۔ بلال ء کردار ء نوک ء نئے زیاتیں

پستی پیداک کننگ بوٹگ ء نئے زیانیں بلندی۔ بلیکس و ڈوٹیس انسانی نزوری

ء نرسی پیش دارگ بوٹگ، کہ چریشی ء آئی ء نفسیات پیدا و بوٹگ۔ آبرے

پریشان بیت ء برے اسمن، برے دلپروش بیت ء برے پڑھوسل، برے

ہے احساس بیت ء برے ڈتاس، برے ونا۔ بے جہزہ کننگ ء کوششت

ء کنت ء برے گوں دراہیں جہزہاں کارگرگ بوٹیت، برے چہ واقع ء ونا را

دور دارایت ء برے واقع ء وئی ذمہ ء زورایت، برے چہ وئی نوکری،

زند ء دنیا ء پہک شزار بیت ء برے گوں نوکری، زند ء دنیا ء دلچسپی زود

ایت پیدا ہم مجموعی سورت ء با اصول، زلم و زوراکی ء مخالف ء نرس و دلیر

گندگ ء کیت ۔ اے کردار نئے چہ انسانی کردار ء پہل نرانت ء نئے نرانت ۔
 میں یک راستیں انسانی کردار ایت ، کہ ناولٹ ء ذورن ء متابجا انت
 منظر نگاری ء چیزانی عکاسی گندگ بیت ۔ مثال ہبر ء آ موسم ء نام ء کیت
 ء گشیت : مہارگاہ ء شروع اتنا ۔ اخروٹ ، بادام و پستہ ء در شکر
 پھل کرنے اتنا ..... یہ یا " دنیا و اب ات ۔ کوچک و اب ات " یا بلال ء
 جند ء و پسگ ء کوٹی ، ڈسٹرکٹ کورٹ ء مز نہیں یا دیگر ء کشادہ ہیں کوٹی ، عدالت ء
 کوٹی ء حج ء پشت ء جنگیں کیلنڈر کہ یک نیچے ء چوٹ انت ، چہ عدالت ء ڈن
 سڑک ء سر ء ٹریفک ء رش و مچی ، چہ ریست ہاؤس ء ڈن سڑک ء سر ء روکیں
 زر ویں بلپ ، سڑک ء دیرانی ء دگہ ہمتے ڈولیں چیزانی عکاسی ۔

نیکل ء حویلی نگاری گندگ بیت مثال ہبر ء ملک صاحب ء مز نہیں دب ، ڈن ہیں جو میں بدن ہر پہلی مال کوٹیا
 کلک ء کلار ء زند زند ، ٹوہیں دست و پاؤ ، سائیکس ریش و برت ، درجیں پاک ء جہہ ہائیں بوٹ ، بلال ء دستانی
 مال پلون ء کسنگ بوگ ، بلائ مال پائے تمباک ء مالنگ ، بلائ مال ڈسٹرکٹ کورٹ ء جہل ء اوشتنگ ، ڈسٹرکٹ
 کورٹ ء تحقیقاتی کمیٹی ء سر ویں حج ء عینک ء آئی ء دست ء کاگدانی بوگ کہ
 آئے وانگا انت ، حج ء پر معنائیں پنج گندگ ، عدالت ء ورنائیں باسک ء
 کسانیں حج کہ گوں آہاں آعدالت ء کاروائی ء سچا رایت ، چہ ریست ہاؤس ء
 ڈن زنج سڑک ء سر ء ٹریفک سارجنٹ ء اوشتنگ ، سڑک ء سر ء
 روگ ء وعدہ ء بلال ء پنج گندگ ۔

پدا ہم ناولٹ ء نوک ء لہنیں نزوری ہم گندگ بیت ۔ مثال ہبر ء شکل ء
 حویلی نگاری کم آنت ۔ ہا سبیں سورت ء دو ہیں ہا سبیں کردارانی بزناں ڈی سی
 بلال ء کشر ء شکل ء حویلی نگاری نزوانت ۔ بلال ء شکل حج زاہرہ انت ۔ حویلی
 مکے زاہرہ انت کہ بائدانت گبشر زاہر کنگ بیوتیں ۔ ء کشر ء نئے شکل زاہرہ انت

عوضے طویلہ بلکیں پرانی، اسلی باپ زکی نامے ہم کار و کتاب نہ بونگ۔ البتہ مکتبہ صاحبہ اشعلیٰ حویلیہ
 نکاری حراب نہ انت۔ آئی و مزینوں و زیندیں جو کیس بن، شہریں الما، لعین و مہد۔ و کار از نہ زنا، تو حیدیں
 دست و پا دہ سائیں لیش و بیوت، و راجیس پاک ہو بے پائشیں بوٹ ہو زانت۔ آئی و منڈیں اپہ و راجیس
 پاک کئی و کردار و کس اس پرانی و شکل و حویلیہ نکاری، باز انت بلے آئی و اسنام ان نامے کار و مکتبہ جو ہر
 گدانت شہزاد۔ اسد جمع و پرک سپدا و کنگ نہ بونگ انت۔ ہر چاہی نہ اسد
 جمع ہر و کانی جاگہا و اسد کار مرد کنگ بونگ۔ چو کہ جہناں و اسد و سورت و
 کار مرد کنگ بونگ کہ راست انت۔ دھدیجہ بہاں، لوٹاں، رواں، ہشتال
 اناں و اسد انت، بلے جمع و جاگہا کار مرد کنگ بونگ انت۔

بلوچی لبزانک و ناوٹے و کس اس و اے یک شہریں کتابے، بلے
 اپسوز صمیمش انت کہ اے پیسیر و ماں انگلش و نبشتہ کنگ بونگ و رندا
 بلوچی و بدل کنگ بونگ۔ بائد ہمیش ات کہ پیسیر و ماں بلوچی و نبشتہ کنگ
 بیونیں، و اگن انگلش و بدل کنگ و ذروت مارگ بوت گدانت ماں
 انگلش و بدل کنگ بیونیں۔ پر چو کہ بلوچی و چشیں کتاب و ذروت باز
 گیشز انت۔ و قلم کاروت ہم بلوچی۔ البتہ انچک ہم باز انت کہ ماں انگلش
 و پیسیر و چاپ و شنگ کنگ نہ بونگ۔

کتاب گیشز رخشانی بلوچی و نبشتہ کنگ بونگ۔ پیشا بلکیں ایدگ
 بلوچانی باز مردم و واستا اشی و وانگ کنگ گران بہیت۔ بلے کتاب و
 دلچسپی و اہمیت و سوب و امیت انت کہ اے مزین اڈے نہ بیت۔

کتاب و بن گپ و پلاٹ گوں حقیقتیں واقعے و سیادی دار انت،
 پیشا کتاب تاریخی و دستاویزی حیثیت ہم دار انت۔ گد سہر و ہا سیں آسہرے
 و دریاہگ و سوب و تشنگی مارگ بیت۔ بلے اشی و مستریں سوب ہمیش

نت کہ موت یٰ اُن گیتیں " واقعہ " یٰ جندہ لہ تھی و ہدی چمک گئی آرس
یٰ سر نہ بونگ . یٰ دومی بیش کہ ..... زانا آدنیایا کجا م قہتہ نت . یٰ پانی

یٰ سرجم بیت ؟

مجھوٹی سورت یٰ سے یک شریں نولتے . یٰ کھ بیس سورت یٰ وئی
یٰ دود بیس سٹیس یٰ پپنی بخت و نرنانی سوک یٰ و اندر یٰ سر پپیں مینے
یٰ چبے دو ہگ و نکت .

غنی پرواز

تربت ، ۱۱ جولائی ۱۹۹۱ء

بے کہ ماہِ پیت

وہدیکہ آ ادا رسنڈت ہر چیز تمام بونہ گت۔ لہنیں مردم ادا اوشنوک
 اتان کہ آ نون پریشان اتان۔ آ مونجہ ایس دیمان شموشان بیرآمدگ
 عنہا خون و نشانان چار سگا بونہ۔ مروکیں مردم بلکنا اچ وئی ٹپانی درد و
 دوارگ مدامی مرک و دنیا عنہا ایر روگ و ترس و چہ تنہا پترنگ و کوشست
 کرنے گت۔ بے تنہا پترنگا گون آ ادا کپتہ گت گون رچو کین خونان....
 سے جاگہ و تیر آئی بدن و لگیتہ تان کہ آ تیر و ہے سمین جاگہانی پٹان
 چہ آ وئی گدی ایس دم و لگیتہ گت و مرک و گون ہم بگل بونہ گت۔ فرسش و
 سر و خون و نشان تنے و ہدی تازگ اتان بے نون خون و رنگ نیل گردان ات۔
 مروکیں مردم و جسد پہ وئی پت پیرو کی قبرستان و رواں دیگ بونہ گت۔ پہ
 روک و ہر شے چپ چپان ات و ہدیکہ پہ نر بکیں سیا د و عزیزاں منتریں درد
 گم و.... زندگانی درد و تنہا رو دین۔

چاروکیں مردم و دل و درد و گمان ہوریک مجالتی و ہم گون ات پمیشا
 ن آ فکر کنان بونہ؛

”وہدیکہ اے مردم مُرت نومن ضلع و انتظامی سروک اتان۔
 اے حرا بین حیر و یا بیدات چش مہوتین۔ بابراتہ ر اچ منی
 نیگ و پولیس و احتیاطی راہ سوچ دیگ بونہ۔ نک اے
 واقعہ پیش میانین۔ بے کئے زانت کہ اے خون واریں قاتل

کالج ء وئی ظلم ء نشان جوڑ کننت ویک ناگناہ ونا سہی ایضے
 سیکچرے ء کننت . یک سیکچرے ء گوں صناعت ء انتظامی
 کاراں چے کار۔ اے صناعتی انتظامیہ ء فیصلہ ات کہ قاتلانہ نہیں
 مردمانی وارنٹ درکنٹگ بونہ تان۔ ووارنٹھے حاطر ادرکنٹگ
 بونہ تان کہ آفقل ء درسی ء ڈاکہ زنی ومنتشیات ء مفدومہ کافی نہا
 انتظامیہ ء بکار تان کہ اچ اے قاتلانہ بیت ء۔ شالو تو
 انتظامیہ ء یکدم بکار ات کہ نہیں روچ ساری گرفتارکنٹگ بونہ گت
 و مروچیھے گرفتاری ء بدل ء چہ انتظامی ء گرتگ ء حاطر ادرکنٹگ
 ٹوٹی کالج ء وئی نشانگ جوڑ کرنہ گت و اے بدل ء یک ناگناہ و
 ناسہی ایس سیکچرے ء چہ گرتگ بونہ گت و حدیکہ دوہ ایدگہ
 سیکچراں اغواءکنگ بونہ گت : ..... بے مروکیں سیکچرہ مزاحمت
 چے ء کرت ؟ اگان آ مزاحمت مکتیں تو بلکنا ایدگہ دوہ سیکچرانی پیم ء
 اغوا بونہ مکتیں۔ بے کئے زانت کہ آ مزاحمت کرنہ گت . ناگت و
 گمان ششش مردم گوں سدحاں کالج ء چار دیواری ء نہا پترنت .
 مروکیں مردم گوں وئی ایدگہ سیکچرہ سنڈتاں برآمدگ ء نہا کرسی آئی
 سر ء پتیاپ ء نندوک بیت ۔ کلاس رومانی نہا پیر بیڈ چلہ گانت .
 پتیں طالبعلم واسطافی ء مردم کار بیڈار ء نہا روانہ بان کہھے دما
 تو پکائی تو اربیت ۔ ہر مردم ہو کی بیت ۔ انگر آ نگر نچان ہر کس
 قنار اپیر دنت ۔ قائل پرنسپل ء اغواءکنٹگ ٹوٹاں ۔ بے پرنسپل
 آدر بیت ۔ آبر آمدگ ء نہا نند وکیں سیکچرانی نیمگ ء دبم
 کننت ۔ اسٹافی روم ء نائب فاصد قاتلانہ گت بیت کہ مول انت و

افیر کنان آیمان انت۔ آوتارا نیہ دنت پیشاس ن زانت کو وہیں
 لیکر مزاحمت کرنے گت یا نہ کرنے گت۔ تھازانت .... بے
 نوں اے جستانی ضرورت ہے؟ مردم مرتہ گت۔ اے بست نوں
 پوک انت۔ بے چے من اے مروکیں لیکر چرے دایتہ گت؟ آئی پونین
 چیرگ عات؟ نہ زانیں۔ بیکوارے من عایات انت کہ کالج عنہا یک
 ٹی پارٹی عے من عہم ٹوٹگ بونہ گت۔ ڈرا ادا موجود اتاں۔ بلکنا
 مروکیں لیکر رواجوار بوو کیں ڈرا ادا موجود اتاں بے نوں
 من عے آباتی دیم یات آئیگا نہ انت۔ مروکیں مردم عے دیم عے چے
 بوت کنت؟ ۱۱

بلال فکر جنان بوت واپر انجام مے عے سر نہ بوت۔ آئی درائیں احساس
 مہرچی چو خزان عے درویش پنیاں موشجا اتاں۔
 "قاتل با برانت کہ گرفتار بیاں" آ فکر جنان بوت۔
 "بے چون؟"

پولیس و محضر ساری عے قاتلانی رند عے در کپنتہ تاں۔ اے و درائیں
 چیز بے بلال عے آئیگ عے ساری بوننت و شنتہ تاں۔ واقعہ عے روچ عے بلال سبڈ
 کوارٹر عے موجود نہ انت۔ آ ہماروچی گول کشتہ عے میٹنگ عے ساطر اکوٹہ شنتہ گت کہ
 ہمودان آج رادفہ عے حال دیگ بونہ گت۔ آگوں زوتی روان بونہ گت۔ بے وھدیکہ
 آ ادا سر بوتت نو بیکر پرنیلین خونان دگا پچ چیز عے پشت نہ کپنتہ گت۔

بلال روپ "شار عے پشت عے اوشنوکیم چپین کوہانی رد عے چارت و آ عے
 جبال احت کہ" بلکنا نون شتیس قاتل عے کوہانی ناربتاریں رنگ راہانی
 سر عے روان وتی گاڑی عے تہا دویش لیکر راں بندوک دیم پے نادرا بیں منزل لال نچان

توں ..... جگہ بخت ، صاع یہ سمت آہیں وئی مگر نہ سر جو کجا پہ مہیست یہ
 جگہ خدو نہ دوریس در جہن دست بڑ پیر آھے بوھنی تہا کت بہن درنک
 بہان سئے گوشت کنت ۔

آبر مدگ بڑ تہہ سر سر رون بوت و دورگ مو بچہ و مسور و تہہ
 تہہ نشت و چہ کج بڑ نہ نیس گیٹ آ دور پست ، کجا بڑ بیٹ بہہ بوت و بیٹ
 پست آ خونہ نی رنگ گیش نیس بو نا بوت ۔

۲

پہریس پرتی عمر نپ آ گوں مجھریٹ ویوینڈ بڑ ہمر شی عا میر عا
 بوت رقا ترن عا بخت ، صاع و کنت نذت ارتہ کنت و پریس پرتی ، ہا
 کنت ۔

نہ کہ مہانی بڑ تہہ آ تونی دن آ سبک سبک پست ، آ تون نذت
 درشتت یہ آ گوں دن آ سن مہنت و وئی مجھریٹ و پریس پرتی بڑ تہہ کجا
 بوت ، سے تہہ بڑ تہہ بڑ نشان تہہ یہ آ تہہ پریشانی بڑ کس نذت نذت ، بے
 وئی ر شعور بڑ ہک دور و تھ مویں دمگ شے آ تہہ حسس بو کنت کہ پچ
 وشت و تہہ خرننگ عا یک بک بڑ تہہ پ بڑ فشرہ آن پشیں ، و تہہ ، و پھر
 ترنپ ترنپ عا پتگ و پد زہان بو تگ بڑ متب پے تہہ کس بڑ تہہ پتہ
 تو جہل بڑ بڑ آ ورت نہ کنت کہ ، مو تہہ ، بڑ چیزنی ترنپ ترنپ عا پتگ
 و پچا جو ہا ف عا زہان بو تگ کہ پست عا یک نشان بڑ مہ نیت ، شری پے ہا
 پچھات ، پتہ ، مہرچی سے نبیدین خونہ نشان بڑ تہہ شک بنت و دورگ کس
 بڑ آہان پات ہم نہ کنت ، جہن یک نہ زہان کاد بڑ پتہ سے سر عا سے و تہہ بڑ

رپورٹ درج بیسیت و ضلع ۽ ریکارڈ روم ۽ مدام میں تاریکی ۽ بہرہ بیت کہ کس
 آءِ راوانگ ۽ ہم تکلیف ممکنت ..... بلکہ مروچی گیس واقعہ ۽ اچ تو جیل ۽ نیست
 یا کہ تو جیل ۽ است تو اے پے ۽ کہ مروچگیس واقعہ پر پے بوت ؟ .....
 تو جیل ۽ نیست ،، بلال بخت ۽ سر ۽ یکس کرت ۔ بلکہ اے وخت ۽ یکم آئی بھگی
 پیشدار سگات چو کہ مروچگیس واقعہ آئی درائس فکر اس مثل کرنے گت یا چو کہ آئی
 درائس حیاں برف بونہ تاں کہ مروچی چہ بخت و کسمت ۽ بگری دگہ چیزے ۽ سر ۽ یکس
 کنتگ پر آئی نا بویکین چیز ۽ ات ۔

یک منظم ۽ حیثیت ۽ بلال وتی فرض ۽ نہا بلکہ نا کام بونہ گت ۔
 بلے یک انسان ۽ حیثیت ۽ آءِ را بر ۽ واقعہ ۽ سر ۽ سک دل پدروی بونہ
 گت ۔ آمدام دو کپ ات ۔ منظم ۽ حیثیت ۽ آءِ ہمیش حیاں کرت کہ وتی محسوسات
 یک کنت ۽ ایر بکت و یک حشک و بے احساسین ڈول ۽ وتی فرضانی پیوی
 ۽ بکت ، بگری چہ یک جذباتی تعلق ۽ ، بلے دو کھی نیماگ ۽ آئی زرد ۽ جہلانکی
 آءِ را مجبور کنتہ گانان کہ آ انسان ۽ ڈول ۽ گون وتی درائس انسانی جذبات
 کار بکت ۔ چیا کہ بگری چہ اے انسانی جذبگ و حیاں آوتی ہر کار ۽ گناہ ۽ حیاں
 کرت ۔ آءِ رایات ات کہ نوک نوک ۽ وھدیکہ آچہ سول سرو سز ایکڈمی ۽
 وتی ٹریننگ ۽ ھلاس کرنے گت و سب ڈویژن ”ک“ ، ۽ ناظم مقرر بونہ گت تو
 یک روچی آئی ڈپٹی کمشنر آءِ را لوٹت و گوٹنت :

”گند بلال انتظامی کارانی نہا مدام وتی فکر ۽ چہ کار بگر و دل ۽

دورا بر بکن ،،

بلے بلال اچ وتی ڈپٹی کمشنر ۽ اے پنتان ابید مدام وتی دل ۽ چہ کار گران
 بوت ۔ ”واقعہ ، و چیزانی“ رد و کتار ۽ نیام ۽ انسانی دل آءِ را معنہ و منقلب

۽ احساسِ ذاتِ کي پيڙهي ايشي "واقعہ" و "پيڙ"، حشڪ و بي متليب اتان
زند حساب ۽ سوال ۽ نه انت - بلڪن ايڪ احساس ۽ ڪم احساس ۽ تنهنجو دم
بايد انت کي ايشرا بگوانينيت، بلال فڪر ڪنن بون چيا ڪو واردم ۽ آئي ڏيڻي
ڪنهن ۽ پنت آ ۽ رايات آئيگا بونان - "ڇي ڏيڻي ڪنهن ۽ دل ۽ انسان ۽ دل ۽
نه بيت - ڇي حد آ ۽ راجه احساس ۽ دولت ۽ نه بهر ڪرنگ؟ بلال ڪون
وئي حبالان سرو چيرتانا ڊير فڪر جنان بون -

وئي ملازمت ۽ سري روچا بلال ۽ وئي گير متوازن بونگ ۽ احساس
بي جارن ڪرنا چوڪم آ باز جهيل اين چان ۽ ڪپان انت - بلال ۽ اچ
نه صحت ڪه چنيس موقد ۽ هم بوت ڪنن ڪه ادا احساس ۽ بيگير حشڪين خفائق
بيان -

بي اچ هماروچ ۽ زندا ڪوشست ڪرنت ڪه وئي احساس اتان بيگ نيمگ
بڪنن و حشڪين حقيقتا تنها ڪاريڪنن - اسي باز ساڪ مشڪين ساعت ۽ ات پميشا
مروچي ڪه پوليس پارٽي فانداني گرفتاري ۽ تنهانام آئي ڊيم ۽ اوشتوڪ ات نو آگون
وئي ذات ۽ من منان بون : فائل افغانستان درشتنت - شر، آئي من مننگ
حشڪ حشڪ ات چيا ڪه آگون مروچيگيں واقعہ ۽ دنارا تعلق دار جو ڪننگ
نه بوننت -

هماننپ وهد بيڪه پوليس پارٽي و مجسٽريٽ درڪپت وشتان تو بلال ڪمڪين
و تارا حالت حبال ڪرنت ڪه آ مروچيگيں "واقعہ" ۽ پر ڇي چو حشڪ حشڪ زورنگا
انت و پرچا آئي ڊيم ۽ گم و پڪر ۽ بيڪ رنج ۽ هم درانه بون مجسٽريٽ و پوليس
پارٽي ڇي حبال ڪننت -

آ وئي و سپگ ۽ ڪره ۽ تنها پرت - آسڪ دم برونه گت - درايس روچ

مجھے "واقعہ" ہے۔ ایک بیکمیں سال، ٹیلیفون پر سرے میں افسرانی کوشاں تھا
 سینڈنٹ وغواہ بونوکس سبکچراہی، زبان دلہی دانہ گنت کہ قابل نوتاں نہ نہ کہتہ
 بان۔ بے نئے وھدی اغوا، بونوکس مردمانی باروا آ ارج نہ زمانت کہ کجا انت؟ آ عو۔
 گوں ایشی رہی ہم نہ آنتہ۔ غواہ بونوکس مردمانی ہندہ ہزانت۔ آپولیس پائی، ہم
 دانہ گنت کہ ناکام آنتہ۔ بونوکس حلالاں افسراں تاں سر کر نہ گنت۔ نوں دگ آ
 چے بھرتیں؟ واپت آئی دستہ دگ چے بوت کرت؟ ارج ایشی گیش فکر جنٹگ
 پوک ات۔ وتی احساساں چہ ساری آ دلپہرد آنت۔ آوتی فرسٹ آ پیو کر نہ گنت۔
 چیز اچ آئی دستہ بوت نہ کرت..... آقانلانی ڈول آ مردچی بے ہم بیگ
 بوت پمیشا آواب کنٹگ بوت و ہر چیز آ چہ دل آ برنگ بوت۔

۳

صبح موشجا موشجا ٹک دات۔ ایک دگ صوبے آ بنا بوتنت۔ ایک پروفہ
 ایں صبح گونٹہ گنت۔ مروچگیں صبح بونوکس روچ آ آوننت، بگیر چہ واقعے آ
 ڈن آ سرو آ درٹچک وتی تیاں چوڈ آ بزر کر نہ تاں و اے سوزین درٹچکانی
 پشت آ سوزین آسمان آ پراھی آنت۔ "نیلیسین خون نوں بلکنا سیاہ بونٹہ گنت"
 آ جہاں کرت وھدی کھ پاء آ کوپ آئی دستہ آنت۔ "صمد نالامک آ چہا، جوڑ کنٹگ
 نہ بات و آچہ آ ہم آ سیاہ کنڈت، شیرے بازمان کنت۔ من آ سیاہ چہا
 دوست آنت۔ پلے اے کھوت آ کھے پر ما بیت، آپوہ نہ بیت۔ مروچی
 ایک چیز آ من آرو ماٹین باندا آ آچہ دل آ بارت ویکوار دوارگ من آ
 آرو ماٹیک کپیت، بلال کوپ آ ابر کرت و پہ بانھہ روم آ رادگ بوت۔
 دفتر وتی پیش آ ما مول آ چد گانت۔ آئی گن مین، آ آ راسلوٹ کرت و

زنبق قند دروازگے پچ کرے۔ آہر چہ سلوٹے بدنیات و نہ کہ ہے
 دوست بونٹ بے لومنت کہ "واقعہ" و "چیز" و "نی ڈول" چلان باں تا نہ کہ فرق
 حسس اچ آئی دل آچو تختی بیباہبگان برٹون و حدیک مرے بلیت بز
 کہ زندہ بویک رنگ آچن بیت !

دفریو تہہ ہر کس کہ مہترت آئی دیکہ آرخب آچاران بونٹ کہ آئی رد عمل ہے
 نت بے آونی دیکہ آچو ہما در ایس تاثرناں زبان کہ نہ گت کہ اچ "واقعہ" آرنہ
 آئی فکرائی تہہ پیدا بونہ تاں ایک بے واقعہ ایں دنیا شوہازہ منہات کہ ادا نثر
 و احساس تان جاگہ مہیت۔ در ایس احساس و در ایس بندہ پوک اتان۔

"سرتی ہے حال انت کہ اغوار بویکیں مردم کجا انت؟" اے جھست آچیر مہن
 میونسپل کمیٹی اچ آئی جھست کرے کہ آپہ ذاتی کارے آدا احتت بے واقعہ جھست
 آکرے۔ بزل چیر مہن میونسپل کمیٹی دیکم و پشتت دیوال آچیکہ ہیل کمان و گوشان
 بونٹ۔ "منی جیل آفائل افغانستن درشتہ گت و بون اچ مے وس آون
 آنت"

چیر مہن دوارگ پرسان بونٹ؛ "اگاں ذی شہما بروفت کہ روائی بکرمینت
 تو بسنا فادوں گرفت ر بکرمینت۔ باز مردم گوشتنت کہ پولیس کمزوری پیش داشتت
 و حدیکہ پولیس آکٹارگیس موٹر ہم راہ آچرشتہ گت"

بدل اچ چیز نہ گوشتنت ووتا راگوں و نی کارانی تہہ مشکول داشتت۔ بلکنا
 چیر مہن آہم اے "واقعہ" بچرواہ نہ ات۔ وبلکنا آاے جھست آچنش اچ آئی
 کرے گت۔ کئے زانت؟

جیلی فونانی آئیگ نون کمز یوآن ات۔ ہر کس آخفا لغانی خبر بوننت و تھیلین
 حقیقت ایش ات کہ فائل یک بدرین ملک آے تہہا درشتہ تاں کہ دوہ نوجوانین

لپکھریاں گون اتان با آونارا مجالت جیال گرت

۴

بلال لہتینین روچان پدوتی ڈاسری ۽ تنہا نوشتہ کرت :

” اے لہتینین لوزان من اے خاطر الوشنہ کفہ گانہ ان کہ وتی حرکتناں دست

نابت بکینیں کہ پولیس پارٹی بروقت حرکت کرت کہ انتظامیہ چاڑ لگ ات کہ چغ
پارٹی یکدم حرکت کرت وقافلانی رند ۽ درکپت کہ لہتینیں سببانی وجہ ۽ قائل درشتنت
..... پلے ادا من وتی راستین احساساتان پدہ کفنگ ٹوٹیں و آیش انت کہ اچ

ھے واقف ۽ لہتینین روچ ساری پولیس شائو ۽ گرفتار گرت پولیس ۽ سروک من ۽

ھے گرفتاری ۽ حال دات - من وش بونن کہ یک مزین قائل و منشیات فروش ۽ گرفتار
بوت - پولیس ۽ سروک ونہ کہ دگ کس ۽ انتظامیہ ۽ حال دات کہ قائل شائو ۽

ابد کہ عزیز اچ سرکار ۽ بیر گران ونہ کہ ابشی حطرہ ات - آنکہ یک روچی ساری

بمختر پٹ من ۽ حال دات کہ شائو ۽ عزیز وتی لوگ و گسان چہ لڈینگ و درشنہ

گنت جیال ہمیش ات کہ چہ سرکار ۽ نرس ۽ لڈینہ گنت کہ آیانی ابد کہ مردم گرفتار

مبان - بیر گمگ ۽ جیال کسی فکراتی تنہانہ بات - من شائو ۽ گرفتاری ۽ وش اتان -

چش بونین و گیرہ ۽ گپ رندی گپ انت کہ من ۽ ابشانی سر ۽ بکین نیست -

چیا کہ چش بونین گڈا چش مبونین ، حقیقت ۽ درائیں مجالتی ۽ احساساتانی

سبب انت پمیشا زند ۽ تنہا من ۽ چہ چش بونین ، ۽ لوز ۽ چہ سک بدکبت

کہ اے مردم ۽ تنہا احساس ۽ جرم ۽ پیدا گنت - پلے من انتظامی سروک ۽

جیثیت ۽ و تارا گناہ گار جیال کینن - پمیشا چش مبونین منی گٹ ۽ کپنہ و من

گٹ ۽ کپنہ و من

بتوئین ، ء کو شست پوک انت ۔ بلے اے احساس مروچی نہ بلکنا چہ باز کسانا
 ء گون من کچوک انت ۔ کہ اچ ہمیشی سبب ء من ء کدی وشنی نصیب نہ بوند
 پمیشا وهدبکہ من وتی زند ء چارین تو من ء محسوس بیت کہ من زند ء نہہا انچش
 موجود ان چوکہ دربا ء توک ء مای ، زند اچ من جتا و من اچ زند ء جتا نہ
 ان بلکنا ما ہر دوہ یکت ء بیان ۔ بز ان منی و زند ء رند دگ زند ء نیست کہ
 ماں راجتا بکت ۔ زند ء چہ جتائی ء جیال انچش پوک انت چوکہ مای ء چہ
 دربا ء جتائی ، ماں زند ء نہہا ان کہ ابشی آوٹ ، نیست ، وهدبکہ ماں زند ء
 نہہا ان تو ابشی ہر واقعہ روان گون مے زند ء صورا انت چوکہ مای زر ء نہہا
 تاب و لبت کنان ہر نیمگ ء آب ، گندیت ، ہمے پیم ء ماں ہر نیمگ ء زند ء
 گدن ، زند یک ء « واقعہ ، کابنت و رونت ۔ بلکہ واقعاتان روئنگ ،
 و آہنگ ، اچ معنہ نہ داربت ، وهدبکہ زند یکت ء بوت تو واقعہ چہ زند ء
 جتا بوت نہ کنت ۔ پمیشا ابشانی بوگ و نہ بوگ مے دست ء نہ انت و
 نہ کہ چش بتوئین و چش مہوئین ۔ پما معنہ ء داربت ۔ اے مے زبان ء کمزوری
 انت کہ ماں اے حرفاں کار مرزنکن وهدبکہ زند یک ء ۔ بلے ابشی بیکوئی احساس
 ء چش مہوئین ، انکس حراب گزنگ کہ اچ ابشی پھر نیمگ ء خاطر ماں منصوبہ بندی
 کنن کہ وتی زند ء راہ ء بد بیان بلے من وتی ذاتی تجربگاں چہ گوئشین کہ من ہما
 نیمگ ء را دگ ان کہ ہما نیمگ ء من ء زند برنگا انت ۔ وهدبکہ منی ہمے احساس
 کہ چش مہوئین ، مفت ء من حوار کندہ گا انت ۔ پمیشا من یکدم اچ اے پوکین
 احساس ، ما یا دور دارنگ لوئین ۔ منی درا ئیس ہمدردی گون مروکین مردم ء
 انت بلے اچ نہ زاناں ۔ پرچے وارد مے من اے جیال پرچے آہنگا انت کہ
 انچش بوئگی ات ۔ چہا کہ ماں زند ء نہہا ان ، زند اچ ماں جتا نہ انت و نہ کہ مرک !

یاز جنجالین جیال انت بلے من ایشاں درکنگ لوئین من بانڈات ۽ راه چار
 پر چیکہ صحت و شام ۽ بوئنگ ہم پوکین احساس دل ۽ کار بیت ۔ و ہدیجہ زندہ ۽ ہدیجہ
 ڈول ۽ پتجان انت .....
 بلال وئی ڈاگری ۽ نوشتہ کننگ ۽ زند و تارا مکین مبارک جیال گرت ۔
 را وئی جیال دوست بوئنت ۔

۵

مروچی ، واقعہ ، ۽ دہمی روچ ات ۔ حالتا کافی تہا واقعہ ۽ بار و انول
 حال ایگات و اگاں حال ۽ اہت تو اے تہے تا کافی تہا نوشتہ بوئنت ۔ سببا
 وک و طالبعلما تنظیم قاتلانی گرفتاری و اغوا شدگان با زیابی ۽ لوٹ کنڈہ گاتال
 ۽ حال کہن بوآن ات بلکنا نون ہر کس ۽ واقعہ و واقعاتانی پوک بوئنگ ۽ احساس
 بوئنت ۔

بلال ۽ گرانی کم بوآن ات ۔ و ہدیجہ سٹے گسانی بیرانی گیش بوئنت ۔ وئی جمالتی
 ۽ ہم آ ۽ راغصہ اوت کہ آخرتہ و ہدی آ ۽ را آئی جمالتی ۽ جیال پرچے ایگات
 ” من پایدانت کہ تونارا ایک جیال مکین من اے واقعہ ۽ ذمہ واران ، آگو
 نی فکرانی ریل ۽ پتجان بوئنت ۔ ” اے سٹے خاندان ۽ چے حال بیت ؛ یک

نظر چارت تانگوں حقیقتاں شرمی ء و تارا واقف بخت . ہر حقیقت ء ایر برت
 دآء راوتی بدن ء یک ناجنا بویس بہر ء جوڑ کرت . وایشان یک منطقی رد و بند ء
 دات ، چش کہ واقع ء تار یکھ و وھد ، واقعہ بوئنگ ء رند پولیس پارٹی ء قاتلانی رند
 ء کپگ ء ہما ٹام کہ میٹنگ لوٹوک ایٹرا ثابت کشگ لوٹیتاں کہ پولیس ء حرکت
 بروقت ات یا کہ ایٹھی تہا کمی ء ات . ہمارا کہ قاتل ایٹھی سر ء رواں بونہ تان .
 پولیس پارٹی ء مشکلات و آیانی یکدم پدی آئیگ وایش کہ افغانستان ء نہا
 قاتلانی ہندو جاہ کجا بوت کنت و ہمارا و راہبند کہ اعواء بویس مردمانی حاطرا
 کارمرز کشگ بہاں . بزال واقعہ ء چون ، و پچے ء بار و المی ابن حقیقت . بلال
 وش بوت کہ آء را واقعہ ء منطقی دلیلانی سر ء گوں پیلوی ء عبور حاصل بونہ گت
 کہ نوں کس ء منطقی صورت ء آئی گیاں رد کشگ ء جاوہ نہ ات . آوتی تجزیہ بیانی
 سر ء وشال بوت . » در ایس تصویراتی مردم دروگ بندنت : بلال جبال کرت .
 » کہ آوتی جبال و تصور ء زور ء گوں اپنشین جبال دیم ء کارنت کہ حقیقت ء گوں
 ایٹانی تعلق ء نہ بیت بلے آوتی ہے تصور و جبالان یلہ نہ دینت . چیا کہ آیان وتی
 تصور دوست باں چہ ہا بیگہ اید گراں دوست مہاں بلے آیان دوست بیت کہ
 جبال و تصور ء نہا نکس چے انت کہ آیان دوست مہیت . تخلیق و تصور دروگ ء
 چون بیت آ (تصوراتی مردم) جبال کنت تخلیق و شوہازگ انسان ء گڈی ابن
 ہما واہگ انت کہ ایٹھی تہا انسان وت و نارا شوہاز کشگ بوٹیت و تارا پیدا
 کشگ بوٹیت . بلے اے حقیقتاں ایر برنگ ء رند من اپچ چیز ء بزاں شوہاز نہ
 کرتگ بلکہا ہتیں حقیقتانی تجزیہ ء کرتگ . » واقعہ ء تجزیہ ء کرتگ کہ منی
 تجزیہ بلکہا حقیقت ء مسخ کشگ ء اسید اپچ چیز ء نہ انت . من ادا موجود نہ اتاں .
 وھد یک لیکچر مرٹ . من ادا نہ اتاں وھد یک پولیس پارٹی قاتلانی رند ء در کپت

آہکے من موجود اتان وھدیجکے پولیس پارٹی پدی احت و من ء وئی ناکا مبابی ء مال
ء دات ۔ بے منی اصرارچ من ضلعی انتظامیہ ء سروک ء حیثیت ء اے امیت لند کا
انت کہ من تنہا واقعہ و چیزان گر و دار ء لامکی بیٹ چہ جائیکہ اے تصور و خیال ء تنہا
پرچے مہیت ! .....

بے من ء چہ وئی خیال پرچے بدکیت ؟ وھدیجکے درائیس سیاستدان
مذہبی سروک و راج ء شون کار وئی خیال و تصورانی زور آوری ء تنہا ہملوک ء
وابان نخل کرنے گنت ، وھدیجکے اے درائیس مستری مردم چہ وئی خیالان نہ شرمینت
و حالت نہ بت تو من پرچے حجات بہیں ۔ افلاطون وئی آئیڈیل ریاست ء
تصورانی تنہا انکس دیم ء نشت کہ ناکارہ و نالائیکین مردمان عھے ڈولیس ریاست ء تنہا
زندہ ہم حق نہ دات ۔ وپہ ایشاں مرک تجویز کرت و — تو بچار کہ مذہب ء
سر ء چنکس کشت و خون بونگ و سیاست ء تنہا چے چے نہ بونگ ء — اے
دراہتیں مردمانی تصور و خیال چہ پدربونہ گنت کہ آیانی تصورگوں زندہ حقیقتاں
میں نہ داشتنت بے آگوں زور کی و تارا راست و ایدگراں دروگ ثابت کرتاں
گدا من ء چہ وئی خیالان پرچہ بدہیت وھدیجکے چہ وئی انتظامی مجبوریاں ، باید
انت کہ من ہم خیال و تصورانی یک دنیا ء پہ و تلبے ٹاپنیں و ” واقعہ ء عھے
ڈول ء تعبیر کنیں !

بلال وئی خیالانی گرانباری ء سگت نہ کرت وڈن ء پر ٹیلانی ء ء درکپت ۔
بہارگہ ء شروعات اتان ۔ اخروٹ ، بادام و پستہ ء درچک پھل کرنے تان بے
امیت ات کہ امبرائیس صودان پد بہارگوں پھل و و شبو آن کثیت ۔ بے مالی ء نالامکی
ء بچار کہ درچک باز جہان خشک بونہ تان و کس ایشاں نہ برینہ گنت ۔ باز وھداں
آمانی ء چو صمد ڈول ء رومانیت بے مالی ہم چو صمد ء صبران پوہ نہ بوت ۔ آنکہ ہر

محبوب ء مالی کدی "گراس کٹر" ء کدی تو م ء و کدی دگ چیز ء بوٹ ء کرت ۔
 دھدی بیک شام ء آباگ ء تنہا گشت نو ہر شے اپخش وئی پر دیم ات ۔ آء اچہ
 ء رہن ء چہ بداحت کہ پو باگ وت رو بین کا ہاں ابش ہم آئی دیم ء اپخش رہت
 اگر راست جنت کن ء تو من ء وئی ہر شے نو کر دوست نہ انت ۔ صمد منافق ء
 باز بندیت و ہمیش وئی سپت ء کنت ۔ صمد ء لعین کلک و کسانیں بالاد ء من
 گنبدین تو منی دل لو طیت کہ آء راشہ مات ء سجنیں ۔ آناں ء پگک ء رند چرس کشیت
 منی دو کئی نو کر نسیم آئی سر ء بازین دگہ دو بہ ہم جنت ۔ خاص آئی نفسانی عاداتی
 باروا ۔ بلے صمد ء موقعہ بر سیدت نو نسیم ء معاف نہ کنت ۔ بلے نسیم چہ صمد ء
 گیش عقل دار بیت آنکہ گوں وئی جا لین سر و اسپنیں چہاں کدی کدی امن ء
 چہ صمد ء گیش منافق ء نظر کبیت ۔ نسیم صمد ء باروا ہمیش شکاہ ست کنت کہ
 بنگلہ ء کہنیں غالی و دسی و میز و کرسیاں دزینگ ۔ منی ارادگ است کہ صمد ء چہ
 بنگلہ ء در بکنیں ۔ نسیم ہم ہمے لو طیت ۔ اگل صمد چہ بنگلہ ء در کپت تو نسیم ء بزال عیہ
 بوت ! .....

بلال باگ ء تنہا ٹیلانی کنان نو کرانی باروا فکر جنان ات و آء راھے حبال
 دوست بو مگا اتان کہ لے آئی ابد کہ حیالاتی روحوان درائگا اتان ۔ بلال وئی پاپ ء چہ
 تمباک ء پپر کرت ۔ تمباک ء بو آء راوش لگت ۔ نو کس ڈبی ء گپنت کہ مروچی آدل وار
 آیشہ اپچ کرت ۔ پمیشا انکس نزدیکین بو ء آء را زرننت کہ نون تمباک و کاہ و بوہج و
 پھانی بوہوار کپان آء را دگہ و شین بو ء احساس ڈیگا اتان کہ چہ ہمے احساس ء و شت
 ء آء را حبال امت : "من کرت اش کنان" و پداھے حبال ء ۱۲ انگریزی ء نہا
 فکرنت : CAN MAKE ۱۳۰ "۱" "بروہ و شت انت" "آ حبال کرت" بلے
 پے انگریزی : "خیرھے حبال بلال ء انکس دوست بوت کہ کدی آ بوچی و کدی

انگریزی میں تھا آئیٹرا گول وٹ اے مین مینٹ :

”من کرت کنان ..“

۱ CAN MAKE IT

”من کرت کنان ..“

۱ CAN MAKE IT

پہ بلال اے جبال تو کہیں جبال و نہ ات بلکنا اے ہمنکر کہیں جبال و ات
چو کہ اے دنیا، ہمنکس برزو کہیں ووش ات چو کہ انسان و ارواح۔ ”من کرت
کنان“ انسان و واہگ و نام ات، آئی گڈی ایس منزل ات و آئی مجبانی و آئی
واہگانی نشان ہمیش ات۔ ویک وار و دوارگ آگوں وٹ اے مین مینٹ : ”من
کرت کنان“ بے آپے کننگ لوٹیت؟ بلکنا ہوت نہ زانت کہ آپے کننگ لوٹیت۔
بس ہے جبال وٹ آئے را انکس دوست بوننت کہ چہ اے زانگ و کہ آپے
کننگ لوٹیت۔ آئے را ابوک و ہے جبال وٹ کرت کہ اے جبال وٹ نہا بکوئی و
یقین محکم و احساس و مان ات۔ ہے احساس چو دوہیں استالانی روشنائی
و آئی دل و تار بکیان روشنا کرت بے کدی کدی اے روشنائی اچ آئی انچش
زبان بوت چو کہ یک پیر ذال و سوچن و دک و زبان کنت و وار دم ایٹرا شوہا زیت۔
بے ہر و ہداٹ ہے پیر ذال و ڈول آہے دک و چارنگ و پیر پریشان بونگ۔
وقی لوک ورنائی و زمانگ و آئے زانت کہ آپے و شوہا زکننگ لوٹیت و ہیک احساس
موجودات بے آزمائگ ایٹرا نام و پر نہ ات یا کہ آوت نہ زانت کہ ایٹرا چے نام و
بدنت۔ نول ورنائی و زور آوری و زور اکی وٹ نہا آئیٹرا نہ کہ ابوک و نام ڈینگ
لوٹیت بے ایٹرا و قی زند و نا جنبا ہو کہیں بہر و جوڑ کننگ لوٹیت آنکہ اے سوچن
و دک و دوہیں استال و برکش و ڈول و بکم و بلیت و پداگا ربیت بے

تاریکی و تنہا البتہ شوہازگ و شہ انت - اے منی زندگانی انت - من البتہ ایہ
روچی شوہازکنین -

بلال اعتماد و یکین و چرک و تنہا و تی گرانبار بن جبالاں مارم کنان انت و
لوی دیمان انت - برز در شچکانی سری ٹول زردیں و یگر و تنہا سران نرم نرم
چند بیان اتان - دور برزین کوهانی پشت و روچ ہم کپان ات -

۶

دوئی روچ و "واقعہ" و سر و میٹنگ بنا بوت -

کمتر گوئشان بوت :

"واقعہ" حاطر اثر نہ بوت ، بلال چپ انت - آوتی پائپ و چکان بوت -

کمتر گپ جنان بوت :

واقعہ داشت ہم بوت - خفیہ رپورٹ ہمیش انت کہ نرا "واقعہ" و ساری و
حال و بیگ بوت گت کہ شائع گرفتاری و زندالبشی رو عمل بیت و البتہ کہ تو اے
گپ انکس پہ سنجیدگی نہ زرت و واقعہ "پیش احنت - ذاتی صورت و من نرا
SUPPORT کنیں بے گند بلال نرا خبرات و تو اچ چیز نہ کرت - اے شہرین خبر و
نہ انت - کمتر سگریٹ و لیگنت و چہ کھڑکی و ڈوق و پاران بوت - کھڑکی و پشت پائپ و
در شچک برزان برز اوشتوک انت - کمتر انچش کھڑکی و پاران بوت کہ و تی چسپین
دست و تنہا یک و ار و تی راستین کلک و ایک و دار و چپتیں کلک و دست بت
کہ ادا آکری ابن ریش رستہ گت - کمتر و گپ سیدھا و ٹک ٹک اتان کہ بلال دست
بوت - کمتر و تی چپاں چہ کھڑکی و دودہ کرت و و تی سگریٹ و پھر دان و تنہا ابر کنٹنگ
و پد بلال و نیمگ و پاران بوت - بلال اچ گپ و نہ کرت - بکدم و چپتی و زند بلال

بیکر کشر ۽ نیمگ ۽ چاران گوشت :
 ”او من ۽ خبرات کہ شاکو ۽ عزیز بلڈبنتہ تان۔ و دو ارگ بلال پدو پد چپ بوت۔
 کشر ہم دگہ گپ ۽ نہ جت۔ نائب قاصد لہنیں مردمانی پر ملاقات ۽ چٹان آورت۔
 بلے کشر نائب قاصد ۽ گوشت کہ ملاقاتی انترار بکننت من میٹنگ ۽ تہا گٹ ان کشر
 وتی سگریٹ ۽ پھر دان ۽ تہا کشت و ٹشو پیر ۽ تہا وتی دستمان صاف کنگ ۽ رتد
 بلال ۽ جست کرت :

” تو چے ورے — چار کہ کافی ؟“
 ” کافی“ بلال گوشت۔ آئی دیم ۽ اچ کسم ۽ تاشر ۽ نہ ات۔
 ” نون چے بیت ؟“ کشر پدی ” واقعہ“ ۽ نیمگ ۽ بلال ۽ دگوش کنان گوشت :
 ” من نرائیں کہ چے بییت ؟“ بلال گوشت :
 ” او کہ آ مے حلا کہ ۽ پھر دور انت بلے ماں را چیز ۽ کنگی کپیت :“
 ” گون قاتلاں گپ و جبر، بلال تریبنت۔
 ” چے بک قاتل تے ۽ یلہ دیمگ تشرین جبر ؟“
 ” دگہ چے راہ ۽ است۔ مے دوہ مردم آن آ اغوار کزنگ، و مے کمزوری ۽

چہ ....“

بلال و تارا جمالت جبال کرت۔
 کشر وتی ڈاسری ۽ پچ کرت ” واقعہ“ ۽ درائیں ٹاکم و پاس ۽ گون بلال تریبنت
 بوت چوک ” بچار واقعہ بیت، اول وارنتی پولیس پارٹی روز بیت، بک گاڑی و
 ذہ مردم، پولیس پارٹی ۽ رند لیونبر ۽ گاڑی و لیونبر پارٹی، ۽ بک دگر پارٹی ۽
 کہ تو ابشاں ساری ۽ دویش پارٹیبیانی نمک ۽ پد دیم دنگ۔
 بلے من جبران اون کہ اسے درائیں پارٹیبیانی نیام ۽ انکس فاصلہ پر چے ؟“

مکشر بلال ۽ رپورٽان چاران گون آڻي گپ جنان ات وهديڪي آڻي سر جال ات و
 آبلال ۽ نيمگ ۽ چارنگاظم نه ات . ” مني جيراڻي هميش انت که نوهم دمان من ۽
 حال دانہ گنت که اوڻي پارٽي قاتلان رسنگ ۽ انت . بے پدا اوڻي پارٽي وڻي راه ۽ زبان
 کنت وهديڪي پشت ۽ دوکي پارٽي نه زانان که اوڻي پارٽي کجا انت . اے

COMMUNICATION GAP پرچا؟ .... من ۽ تواسے خبر هم رسته

گنت که قائل بيک حلک ۽ پھ آپ ۽ ورنگ ۽ اوشتانہ تان ويک جباه ۽ آياني پھري
 هم حراب بونہ گنت و سبي جباه ۽ آياني موثر تين دگارے ۽ آپ ۽ تهما پھنت گنت که
 بيک ٽرڪٽر ۽ آياني در گنت گنت ، بے نهي پارٽي آڻي نيپ ام ۽

THERE WAS NO COMMUNICATION AT ALL
 WHICH IS VERY STRANGE

مکشر اے در ايم حقيقتان چو کمپيوٽر ۽ ڊول ۽ بر آڻي ڊيم ۽ اير کنان ات ووت
 وڻن هم بوڻگا ات که آ انکس حيرت گندي و تفصيل پيش کنه گانت . بلکنا مکشرون و تي
 تصوراني نرم رواين جبالني نه اوش بوڻگا ات که اگا اے وهدال آ حقيقتان بدستين
 توانکس وڻن ميونيس که نوڻ امچش وڻني محسوس کنه گانت . مکشر ۽ تنه زهگ چچاٽر
 کنان و خندا ات .

دارگ مکشر بيک مرتب نفتر ۽ در کنت و ميز ۽ سر ۽ پچ کنت . بلال هم اوشتان
 و نفتر ۽ چاران بوٽ . مکشر ۽ دست نفتر ۽ سر ۽ دريا ، کوہ و جنگلاني سر ۽ نچان بيک
 جابه ۽ اوشتان . ” گند وهديڪي نهي اوڻي پارٽي چو که نهي رپورٽ پڊر کنت ادا
 رستنت نونفائل ادا نه اتان بلکنا ادا اتان آ آوني دست ۽ مکي کنتي نيمگ ۽
 سرينت . مکشر پنس ۽ زرت و ٽوپوشيت ۽ سر ۽ گول دائرگ ۽ جوٽر کنت .

NOW TELL ME WHERE THEY ARE AND

WELCOME YOU MEN ARE GENTLE MAN

بھار من علی کو مشیر کا اعلان

ذات کے قابل بشوہیتان۔ منی جیران ان کے پوہلیس کا کارڈی پر پھانسی اور ان کے
دھدیکہ آبائی ٹریڈنگ کے علم بیت۔ منی جیال کے منی خبر راست اتن کے قہمانی اور ان کے
نہا پولیس کے کارکردگی انچسز مردارال مردار انت۔

کشنر پینسل نقشہ کے سر کے چھبیتہ چھبیت کمان افغانستان کے پوہلیس
اور نقشہ کے دل دست کے ڈول کے پیچیدگ اور اوت۔

HERE ARE YOUR GUESTS SIR

کشنر پینسل کے نقشہ
کے سر کے شانے ووتی ہر دوہہ دستانی تہا ووتی چوگ کے پکت وکری کے سر کے ووتار
تچک کرت وپادان سر بیان بوت۔

بلال کے کشنر کے بریفنگ کے اور بوٹنگات و اوٹیت کے کشنر کے بگوٹشیت کے

SIR COULD YOU PLEASE STOP

ALL THIS RUBBISH

بلے کے کشنر کے گوٹشت نہ کرت وچپ بوت۔ آئی پھی ہم کدی کدی اگی کے حلال
رہینت۔ آہما وهدان اگ جوڑ بوت وهدیکہ ایدگہ مردم سنبیرگ بوتان۔ بلکنا
آئی چپی مہلوک کے پوکس سنجیدگی کے خلاف کے ایک احتجاج کے انت۔ کدی کدی آوتار
ہم پوک جیال کرت کے آخر کے۔ چے آپش اگ جوڑ بیت۔ بلے اے دمان وهدیکہ
ایدگہ سنجیدگ بوتان تو آئے را محسوس بوت کے اگاں آ سنجیدگ بیت نو اہوہ پوٹری
کے جال کپیت۔ اے کمزوری کے ات یا کہ جانی کے بلے آئے را پوکس چیزانی سر کے سنجیدگی
کدی دوست نہ ات۔ اے وهدان آئے را ووتی نہیہ جہلین چپی دوست ات کے
ہے چپی کے تہا آئے را ووتی درائیں تضادانی پستور سنت۔ وان نظامی کارانی تہا چپی کے

بیگردگے اچ چیزیں نہ مننتہ پرچا کہ ادا تو ہر چنکس گپ جن و عمنکس نرا محسوس بیت
 کہ تو جنجال پیدا کن۔ منظم ان اے چیزیں مرے فخرانت کہ آسانی نہہا "کامن سنس"
 بازانت کہ "کامن سنس" نہہا آہرسلہ و راہ و درکرت کنت۔ بلے من گوشتین
 کہ "کامن سنس" گوشتیت کہ چپ بلے۔ اگہ کس منظم و چپ نہ کنت چو کہ منی کشرہ
 تو بزانت کہ آپوت و جنجال پیدا کنت و باز مردم جنجال ہے ساطرا پیدا کنت۔
 تانکہ آید گراں وتی پادانی چیرہ بکنت۔ ومن دینتہ کہ منظم مدامی چہ ہے زہر
 و چہ پھر انت کہ ہمیش ڈنگ جنت چیا کہ آدرائیں دنیا و وتی "کامن سنس" نہہ
 زیرکننگ بوٹت۔ پمیشا آچپ بیگ لوٹیت۔ و آمدام جبال کرت کہ چے آوتن را
 گون ہے زیرکنوکان گون شمار بکنت یا کہ آء را دگہ سیکھ و است؟ ادا آء را وتی
 آزاتی مرٹگا محسوس بوٹ۔ ادا دروگ بندگ و مبالغہ آمیزی کننگ زندہ و ایدیل
 اتاں۔ و ہدیکہ آء را اے منافقت دوست نہ بوٹ۔ بلے آون ادا موجودات۔
 پمیشا آمدام "بیگ و نابیگ" و چکر نہہا پھستہ گت و کدی کدی آء را جبال
 زرت کہ آچہ جنت و درکننگ بوٹگ۔ آء را وتی خارج بیگ دوست نہ ات آرتی
 آزاتی و جنت نہہار و ٹگ لوٹت۔ ہما آزانی کہ آئی معذہ و مندب انت .....
 بلاں چہ دل و برنت کہ کشرہ گدی ایس لوزپے اتاں۔ چیا کہ آمدام گون وتی
 ذات و سروچیرات و اے ذات آء را ہرنیمگ و نظرحت، ہرنیمگ و آوتن را ہے
 ذات و آدینک و نہہا چارت۔ و کدی کدی آجبال کرت کہ چے چشین جاہ و است کہ
 ادا ذات و تصور موجود مہبت؟ بلے وت لے ذات چے و؟ چے آذات و دست
 جت کرت کنت؟ و ہدیکہ آوتن را دست جت تو ہمیش آوتی بدن و وتی جسد و محسوس
 کرت۔ چے آئی جسد آئی ذات انت؟ بلے آء را یکین نہ بانہ کہ جسد ذات بوٹ کنت۔
 اگہ جسد ذات شمار بوین تو مردم وتی بازیں حرکتاں پرچے ناوش بکرتین۔ ایٹی مندب

ابنشا انت کہ چہ جسد، ابید دگ چیز، است کہ آفات کو شمشک بیت، بلے من ابشرا
دست پر چے بت نہ کنیس؟ اے کجانت؟ شروعات و قی بدن، آذات شمارت
بلے اے کہتے گیس کپ تان نون گوں مرن بوٹگا آکر کرار برے نتیجہ، سر بوٹگا ات کہ
یک دگ چیز، است کہ مردم ابشرا دست توجت نہ کنت، بوکرت نہ کنت، دبیت
واشکت کرت نہ کرت، بلے آئی باروا ہر کس، یکین است کہ اے است انت،
آنکہ کس ابشرا ثابت کرت نہ کنتہ تضاد، بجران . . . . .، بلال بجرانی تہما و قی
بچکی و ورنائی گوانہ بنتنت و اے بجران انجش مدام آئی پدانچان اتان، کدی کدی
آئی راچہ و قی بدن، انکس بداحت کہ آئی وراٹس حرکتانی سر، آئی را حمالتی بوت کہ
اے وھدان ذات، زانگ، شوک گیشتر آئی راندت، وھے بجرانی دود، تہما
آکدی کدی تشری و گندگی، فرق، چہ ہم آفتار از بہر حبال کرت، چو کہ نون مکشر
سجیگی، گون آئی واقع، باروا کپ جنہ گات بلے آفتار سنگ جوڑ کر نہ گت کہ من برے، واقع،
سر، پروہ نیست، ایک گنوی عات، آئی درابن گومتے گیس زندھے گنوی، بہر بوت نہ گت و تنے وھدی
اے گنوی انجش سیاھین گدان، ڈول، آئی سر، مان شاننت کہ آپسہ گنوی، درآ پگ
بوتنت پمیشا، کامن سنس و MANIPULATOR بیگ،
جاہ، چیتی، دست کرت تانکہ ذات، سر، و قی دست، ایر بکنت و بزانت،
وچے درابن تضاد ان بچیت بلے اے دمان ادا اچ چیز نہ ات بیگر چہ یک مزنبس
نقشے، کہ مکشر، پنسل حلق و آبادی و دریا بانی سر، روان ات۔
بلال گوں گرانباریں جیالان چہ مکشر، دفتر، درکپت۔

وٹائم ء مردم زانگ پمیشا لو طیت کہ آء را حقیقت ء شوہاز کنگی انت ۔ واسے
 حقیقت ء شوہاز ء واہگ گوں مئے ذات ء بندوک انت چہ جائیکہ کس ء شعوری
 صورت ء زانت ء یا کہ لاشعوری صورت ء محسوس کننی بلے ہلے تجسس موجود
 انت کہ حقیقت ہے ء ۔ ووہدیکہ انسان لاچار بیت و حقیقت ء نہ زانت تو
 روپان شمار کنت ۔ باندا ہفتنگ ء زندہ ماہ مئے ء رند و سال مئے ء رند ہے
 سال و ماہ و صدی گو زنت ۔ راستی زانگ نہ بیت ۔ انسان راستی ء نہ زانت و نہ
 کہ ٹائم ء زانت ۔ انسان مریت ۔

راستی ہے ء ؟

ٹائم ہے ء ؟

تن قبائلی سروک ء آئیگ ء بلال و نارا گوں ٹائم ء فلسفہ ء و نش کرت ۔
 واسے باز عجب ات کہ ہمے بے ڈولیں فکر و حیال آئے را مکلیں چہ اید کہ فکر ال دور
 داشتنت ۔

یسی روپ ء قبائلی سروک احت ۔ آوتی دم ء گوں نرنندی در گیجان ات
 چو کہ گوک ء پوست ۔ آئی زندگیں جو کمین بدن ، سہریں الماؤ کیں دیم ، کلک و کلاگر
 ء زندہ زندہ ، ٹوئیں دست و پاد کہ بے پائشین بوٹان آ بگیر چہ جراب ء پاد ء کرتہ گت ۔
 ریش بروت ہر دودہ کان سات مئے ۔ آئی پوزن آئی درائیں بدن ء چیر و انہ گت ۔ وئی
 مزین دپ ء سریناں چو کہ گو نچک بجاہیت کرار کرار وئی گیجان جنان بوت کہ شست
 سال ء عمر ء اچ آئی ہمے ڈولیں نرمی ء امیت ات ۔

” ملک صاحب ہے حال انت ۔ بازیں روپ انت کہ نئی انتزار ء بوئے گن “

” نئی منت وار ان کہ تو انکس انتزار کزننگ ، حکومت ء کار ء کنگ مئے سر ء

فرض انت ۔ حکومت ماس و پس انت “

ھے لہتیں وش آمد و برآمد و لوزال چہ پد بلال و فی اصل مکسدء بیان کنان

بوت :

” ملک صاحب نئی نزد مئے اے ” واقعہ ” آسمان و ارزا نیس حل چے انت ؟“

دہر چیز بوت کنت ، پریشی ۔ توزان ۽ کہ اے یک قبائلی معاملگ ۽ جوڑ بوتہ ۔

قاتلان ارمان انت کہ آبیانی قبائلی عزت ۽ سرء صرف اختگ ،

بلے بلال نیام کپت :

” ملک صاحب مجرم و قاتل ۽ چے ارمان ۽ بوت کنت ۔ و اے قبائلی معاملہ

۽ چون بوت کنت ؟“

ملک اولی وار بشکھنگ بوت :

” شر و اجر ! بلے قبائلی مردم دگہ ڈول جبال کنت ۔ من زابین کہ آبان رد و نما

بوتہ“

” پرچہ ؟“

” حکومت ۽ دشمنانی سبب ۽“

” حکومت ۽ چے کسور؟“

” بس انچش بیت ، سر“ آدوارگ بشکھنگ بوت و بلال و فی سرء

سریشان بوت :

” ملک صاحب تشدد ۽ تنہا حکومت ۽ اچ چھیز بیت ، نگسان تزابیت“

” نوراسنت گوئش ۽“

ملک گول بلال ہم صلہ بوت بلے بلال ۽ محسوس بوت کہ آگون پرمعنا ایس

چمال گول آ ۽ راچار سگا انت ۔

” خبیر ، بلال گوئشان بوت : ” نول چے بیت ؟“

” ہر چیز تو تمہیں ہے “

” اٹھو، بولیں، وہاں جسا۔ “

” حاضر رہے، اتنی بات جسٹس “

” چے ؟ “

” من، تو پتے سے دسیجے..... منی، مندی زرتہ انت بلنہ تو نہ “

” ہما بیشکھندگ، دوارگ آئی دیجہ پتہ روت۔ بلوں پوہ بونہ : “

” او توگوں فانلان ہر حسب سے دیجے ہدیہ ابلے مئے مردمان جبارہ “

” آوتی مردم سے لوٹے کننت، گڈا “

” مردم سے فانون سے دست سے انت۔ بلے راہداری سے سے آاحت کننت۔ “

” وونی مقدمہ سے چلا بینت کننت۔ اگاں فانونی آیانی مردم سے بلہ دانت تو ماں راچ “

” ابراد سے بیست “

” شہر، ملک و تہی مزین دپ سے پوتی دراجیں پاک سے بیک کنڈ سے سے “

” پاک کرت چو کہ بازین دگہ جسٹس سے راچہ بلال کنڈ گات سے سے آچو پ بونہ و بلال “

” جسردیمان بونہ۔ “

” تو ساری سے گوں آبان ملاقات بکن کہ آیانی جیال سے سے انت “

” شہر من آہان ملبین، پچاریں سے سے بیت “

” بلال و ش بونہ چو کہ اچ آئی کو پوہ گان مزین گرانہ سے سے بونگ و ” واقوہ “

” رنداقتی و آرائی جمالتی سے بار برائی صیک بونہ گنت۔ ہمے دمان سے راہما دوہ بیکچارانہ “

” بات احت کہ آقا نونی کبتر سے تہا بندیک اتانہ و آ سے جبرہ گان۔ ا سے دیمان “

” دیبنتہ گنت، بلے سے را انچش محسوس بوٹھ گات کہ آایشان زانت۔ اچ ایشان نترمی سے “

” واقف انت و تہ صد ہانی سال سے سے دو تین دیمان گول آئی پچارو کی است “

بے مچاں آقاخانانی سنڈ، چہرے، دست اٹی ماں ٹے انت۔ پتے مانی
 آزانی ۽ گندنت ۽ پتے کہی آباں سمب ۽ وشیں چہرے سمبیب بیت ۽ پتے مانی
 زمزمبر آباںی جیبال ۽ توپہ زور کی کڈت نہ کڈنت۔ پتے مانی جیبالی تہہ آنت
 انت۔ وھے آزانی ۽ واپ آباں زندگی دشتنگ۔ انسان مرد مانی جیبال۔ مانی
 تہہ مانی حالت ۽ چہ وتار برزہ کزنگ کہھے جیبال آئی نجات انت۔ وھے چہ مانی
 حالت پوک انت، پے معنہ انت۔ وھرک اے پوکی ۽ سرانت۔ بلکنا مرک انت
 پوکیں چیزے۔ پے اے دوپٹس دیم مرک ۽ حقیقت ۽ گول دیکھ چہ دیم انت۔
 پے آباں دوپٹس چہرے نہ انت کہ باندا کثیت۔ اے باندا، سالانی سال دور انت
 کہ پمن انچش یک دوپٹس چیزے پے پے اے دوہ مردمان یک حقیقت ۽۔ من
 جیبال کنین کہ شریک روچی کثیت کہ من مرین پے پے آباں ہر کام ۽ مرک انت ۽
 ہر کس کہ مرک ۽ اے حقیقت ۽ گول دوچار کپیت۔ اصل آزانی ہائی انت یا آزانی
 ۽ قدر ۽ ہمازانت۔ نہ تو پمن وپرتو اے دوپٹس چیزے، بک روچی کثیت ہا رہی
 کہی بیت اوہر فیصلہ ۽ کہ مرچی من ۽ ذرا کنگی انت آباں انت ۽ سرے دور دیکھی
 بیت۔ پے پے اے دوپٹس دیمان باندا، اچ معنہ نہ دار بیت۔ مرک مہر من حقیقت
 انت وھیشی نہا آداب گندنت، آزانی ۽ مانی ہلاکی ۽ مانی زھگانی مانی ماس۔
 پت و مہلوک ۽۔ انسان بلا شک مستر انت کہ آمرک ۽ تہا امیت پیدا کنت۔ دیر
 ۽ درائیں آباںی مردم مرک ۽ ممکن جیبال نہ کنت بلکنا مرک پے آباں چہ کلان
 مزین حقیقت انت۔۔۔۔۔

قانون آزانی نصیب نہ بیت چیا کہ آزانی ۽ معنہ ۽ دو مٹی ۽ جندنگ کوئنگ
 ۽ نہا شوہاز کنت وھدہ کہ آزانی قربانی ۽ مانی واھگانی۔ دو مٹی ۽ امیناں کوئنگ
 چون آذات بیت۔ ہمیشا امیت انت کہ بندی آذات ہاں!۔۔۔۔۔

ملک پاداحت و بلال بخت کرت:

” تو من آء حال دیئے یا کتزر آء؟“

” ساری آء نزا، چپا کہ ذمہ واری تئی انت،“ ملک بشکھندگ بوت و چپہ

بنگلہ آء در کپت۔ آئی روئنگ آء ڈول بلال آء دوست بوت۔

۸

صبح بختا شام بختا بلال ملک آء انتزار آء بوت۔ گوں وئی گس آء دپ مسہ
 دپ پی۔ اے (پولٹیکل ایجنٹ) ریسیٹ ہاؤس آء پراہین باگ آء چریگانی سر آء آہر
 شام ٹیلانی کنان بوت۔ برزیں در چکانی سر آء سند و کیس بانی ایس مرگانی چیچاڑاں
 گوش داشت۔ در چکانی سری ٹولانی زردیں دیگر آء نہا سر سرگ آء چارت، سوزین
 آسمان آء پراہی آء چارت۔ پھلانی بو آء محسوس کرت و پھلانی سر آء پہ مشکل نندگ و
 گوں زوتی آء بال کنوکیں پرو نکانی نندارگ آء کرت و گوں ہمیشی ملک آء انتزار آء ہم
 کرت و گوں ایٹی ہور آء را کدی کدی حیال احنت کہ زند آء منظر چیکس دلپدر و انت
 کہ ایٹی تہا پھل ہم استناں و قائل ہم۔ و کدی کدی آء حیال کرت کہ پرچا آپون فکر بکنت۔
 ہر چیز آء است، است، نیست، نیست، زند پین و پرتوپہ در ایس دنیا آء دلپدر و
 انت گڈامن آء چے کہ من اے فکران بچنیں۔ بلکنا من دگر روہن راہ آء سر آء روئنگا
 آن کہ چشین حیال من آء کابنت یا کہ من گیشتر باشعور بوئنگا آن یا من گیشتر پیم آئیگا انت۔
 بلے ہر چیز آء کہ ات یا ہر چیز آء کہ گوں پیش آئیگا ات ایٹی تہا یک بدل سدل آء
 ات۔ یک پروش آئیگا ات کہ وت بلال آء ہم ایٹی بار و آخر بلکنا نہ ات بلے آء را
 نورنگا ات کہ آہما مردم نہ ات کہ ۱۰ سال پیش ات، یا کہ یک سال آء پیش ات۔ بلکنا
 ہر کام آء آؤنا را گوں زند آء پراہین منظر آء گوں مقابلہ کنان و چاران ات کہ واقعہ و

چیزانی نیام آء یک عجیب جیبال آء آء را آئیگات کہ کدی کدی آانس بے
 شامل بوت چو کہ آزندے ہر چیز آء چہ بینرار و دل تنک بوتکات ووت
 آئی جندے وجود، برائی عجب محسوس بوت کہ من چے ہوان ہکئے ان ہرچے ان ہمن
 یا بدانت کہ برز آسمان آء پراھی آء پچارین، بلکہ بیدہیہیں کہ من کئے ان و کئے
 نہ ان ہ چے اے گہنر بیت کہ من بگوشنیں کہ من زرگ آء ان دگہ اچ چیز نہ ان۔
 بے منی نہا آچ چیز کہ من آء پہ اے ڈول آء فکر جنگ نیبیت ہ منی ارادہ، منی
 قوت ارادی، بے ایش ہم توں بوت نہ کنت کہ مردم ایشان تول پکرتیں بیستیں کہ
 ایشانی وزن چنکس انت۔ آئے ہر مردم ایشانی باروا انچش گپ جنت چو کہ گیریں مردم
 نان آء وزن وزواگ آء کج و کس اس آء بارعا زانت بے ارادہ چے آء ارادہ ہم پوکہ
 انت۔ من زرگ آء ہم نہ ان۔ من اچ چیز نہ ان۔ من واب آء گندے سگا ان۔ منی
 محسوسات پوکہ انت۔ دو میں لیکر اراتی باروا منی محسوسات بلکنا راست انت ہ
 کئے زانت ہ۔

پوٹیکل ایجنٹ ریٹ پاؤس آء نہا کدی کدی مردم اخذت و بلال آء تہنائی
 آء احساس کلین کم بوت۔ بے ایشانی تہا درائیں مردم سول سروینٹ اتال کہ آیاں
 گوں نندگ آء پد آء راچہ زندے گران سنگین جیبال چہ ناامیتی بوت۔ ہرچیکہ اے
 مردم زندے یک انچشیں تصویر آء پیش کرتاں کہ مردم محسوس کرت، چو کہ ہر چیز
 سطحی و بیکار انت، بیکر اچ ایشی کہ گیر سنجیدگ بو مگ حقیقت انت کہ انگریزی
 آء تہا ایشرا پیش گوشتنت:

"FORGET ABOUT IT MAINTAIN THE STATUS ۵۵۵"

بلال زانت آء کہ گوشگ آء تو اے راست گوشتنت کہ بیت تو انچش بے
 بلال آء یاگی بوگ آء واہگ پہ انتظامی کاراں نہ اتان بلکنا اے و ت زندے وجود

۱۰ دست ۱۱ خلاف بغاوت، ۱۲ انت پدیشا نو آاحس سے نامہ انت ۱۳ ہے ہانت
 ۱۴ دھر کی انت ۱۵ بے نہ اینترازانت ۱۶ و نہ کہ ایدگر زانتان کہ آپے فکرائی تہانت
 ۱۷ ماہ ۱۸ لوٹت و اسے ناممکن انت۔ گوٹ سول سروٹیاں اسے گوٹشگ کہ من ماہ
 ۱۹ ٹوٹین، گنوکی ۲۰ ات۔ آنکہ ماہ نہ رست بلے ماہ ۲۱ و اہگ ۲۲ چہ آء ۲۳ کئے داشت
 ۲۴ کرت یہ پیشا ریست ہاؤس ۲۵ مرد ماں گوٹ آکم ندر ۲۶ نیا و کرت۔ ایش اخنتت و
 ۲۷ شتائ۔ ریست ہاؤس حورک بوت و بلال ایوک ۲۸ ٹیلانی کنان بوت۔ مرگ چہ یک
 ۲۹ درچک ۳۰ پے دوٹھی درچک ۳۱ سٹان بوتان و باز مرگ تو ترسب ٹولانی شکت ۳۲
 ۳۳ سر ۳۴ ندرگ ۳۵ کو شست کرتاں کہ اسے دمان ۳۶ آوقی توازن ۳۷ برفرار داشت
 ۳۸ نہ کرتان و ٹول چوٹ بوت و مرگ چہ ترس ۳۹ ہال کرت۔ بلال آیبانی ہو کی ایس ہال
 ۴۰ ۴۱ سر ۴۲ بشکھنگ بوت۔

پوٹیکل لیجنت ۱ ریست ۲ لانانی سر ۳ ٹیلانی کنان بلال ملک ۴ انتزار ۵
 ۶ وتی صوب و شادمان گوازیبان ات۔ بلے ملک دو برین منزل ۷ ۸ نشنہ گت وائی آیک
 ۹ چوزوت کجا بوت و اسے ساعت پہ بلال گرا نہیں ساعت اتان۔
 ۱۰ یک روچی آجبال کرت کہ اگاں ملک کامیاب بیت تو چنکس مزنیس و شتی ۱۱
 ۱۲ آء رانصیب بیت۔ بلے ملک ۱۳ آیک و انتزار گوں ملک ۱۴ کامیابی ۱۵ ہورپوک
 ۱۶ اتان۔۔۔۔۔ بلکنا درائیس انسانی رشتہ پوک اتان، آئی ہما حندگ و حیز دراپوک اتان
 ۱۷ کہ آگوں مردمان کرت ۱۸، یک نیمگ ۱۹ راجی انسانی رشتہ آئی نہا بندوک آء روتی
 ۲۰ ہمے نعلق پوک محسوس بوتان و دوٹھی نیمگ ۲۱ و تی انتظامی کارانی و جہ ۲۲ و تی منظمی
 ۲۳ ہم پوک لگت۔ ”انسانی رشتہ پہ کلاں گیش نازک ات۔ آچہ اسے رشتہ آن جیبگ
 ۲۴ بوٹت۔ پیشا کہ ڈنی دنیا مدام آء را ”کنفرنٹ، کتہ گات انت چو کہ آء دیوال ۲۵ بیت
 ۲۶ ڈنی دنیا آء را ”یک چیمبر، ۲۷ جبال کرت و مدام آئی نفی ۲۸ کرت و ہدیکہ آگوٹشگ

انت تو آوتی خبر بنا کرت :

میز و شتران منگی کپیت ، ملک انانہ منی اسی ، سر زبان بوت
پراتی تنک محسوس بوت ۔

بلال ، چونکہ کتے ، و اسے ، بیدار پکشت ۔ یا لون دمان وئی ویم ، سے ملک

کرت و گوشت :

و بلے ملک صاحب شرط ہے ۔ ایان یک انسان سے ، فقل کرتگ و دوہ
ع اشوار کتگ ۔ آانی موم چون بلے ، بیگ بییت ۔ آبیانت وئی مقدمہ ہے
پہلینت ، مئے مردمان مئے دست ، بدیمان ۔ مئے شرط مئے مردمانی آسانی
انت و :

ملک چپ بوت چونکہ بلال آئی گپ ، جہلی ، تاں سر نہ بوتہ گت ۔ پدا ہر
دوہ پٹ بوتال ۔ واسے چپی ، چونکہ زمانگ گوشت و زمانگ و صدر سنگ
سر لا بدی ایس نشان ، جوڑ بوت ۔ بلال ، اپنوش محسوس بوت چونکہ
در چک ۔ آسمان ، مرگ ، کوہ و گوات و پٹی درایکجاہ ہوار سوار بون یک سیاہیں
نقطے ، آختگ و اوشتات تاں ۔ ” نقد بر ، چکر ، بچار کہ من پہ وئی کاراں ذمروا
نہ ان بلے پہ دنیا ذمہ وار ان ۔ من ایوک ، و تارا و دی کنہ گانہ ان بلکنا منی حرکتاں
چہ ایدگر متاثر ہو مگا انت ۔ من ہزاں ہر چیز ، کہ کنین ایوک ، پہوت ، نہ کنین
بلکنا پہ دنیا ، کنین ، پشینا انسان ، ذمہ واری گیش انت ۔ انسان قدرانی خالق
انت و ہمیش آئی انسانیت انت ۔ چمگ انسان انت ۔ خدای خلیفہ انت ۔ ذمہ
واری ہے ، مروچی من البشرا زانین ۔ من ، یات انت کہ وئی نوک ورنائی ، تنہا
منی پس و ہر یک منی یاگی گری ، دیست تو گوشت کہ البشرا سیر بدیہت لے و ت
شریت ، منی پس ذمہ واری ، زانت ۔ بلے منی ذمہ واری چہ مردین ، ذمہ واری

لوٹتے کہ سچا "من استن" ہے کہا! دنی دنیا ہے رحم و ظلمت، آدورگ ماس
 پر پئے شت نہ کرت و دنی دنیا پڑے ابوک و بک نانا جنگ ء ات۔ فرد ء
 جنگ بک تانا بیت۔ سے۔ فرد ء جنگ دوست ات، تانا بکھ تو بازیں مردمانی
 بے معنی جنگ ء ات، بے ڈنی دنیا تانا بکھ، کچھ و راج، مذہب و سیاست
 ء ات۔ وائے گوں فرد ء بازیں بے رحمی پیش آئیگا اتاں و آئے رسک ارمان آتیا
 انسانی رشتہ آن چہ آدور ات بے انسانی رشتہ آن زانگ ہم لوٹتے ہے شرط
 ء گوں کہ ایڈگر آئے راجیز و مزانت۔ پہ اے چیز ء کہ بک چیز ء جاہ ء آئے راجیک
 انسانی بوتے زانگ بسیت آ بغاوت کنگ لوٹتے۔ ہے..... بغاوت ء
 نہتا۔ ثابت کنگ لوٹتے کہ سچا "من استن" اے بغاوت ء اچ کسم ء فلسفہ
 ء گوں نہ ات ہنڈا اے ابوک ء بک فرد ء ء پوتی "است" ء واسطابک جہد
 ء ات۔ بک نانا میں جنگ ء ات و وجود ء آسمان ء ابوکیں بال ء ات !!!
 انسانی رشتہ آن نہتا پھلاں چھپوہ گیں، مشکیں و کدی کدی سک دن نکیں
 رشتہ نفی واہگانی ات۔ بلال اینتر اچ پوہ نہ بونہ گت۔ و بک کدی ہم پوہ مہوتینے
 اگاں اینتی تہا مہر ء چرک ء مان مہوتین۔ مہر پے ء ات؟ اینش ہم پوک انت آوت،
 ء سک دوست داشت بے گوں اینتی ہور "ت" ء چہ کدی کدی انکس بداحت کہ
 آوت، ء چہ دور روٹ لوٹتے۔ "ت" ء لوٹ ہم آئے رات و لے "ت" ء
 چہ دور بیگ ء و ہگ ہم موجودات کہ بازیں و ہداں آجیران بون کہ انکس تضادان آ
 چون بد ء کرتنگ گردینگ ء انت..... یک جنین آدم ء مہر دینگ چہ کلان
 گرانیں کارانت۔

"ت" آئی پورنوٹھی ء زمانگ ء دوست ات۔ زمین، ہوشیار بے کدی
 کدی چہ برف ء ڈول ء سرد۔ "ت" ء سرد بیگ ء کس ء گوں کس ء نہ کر نہ گت۔

تحریراتی یک کلاس فیلاوےء کہ نیو میپس ء ایفے بی بی تھامان ء پیرا اول نلف ء
 پ مہمان بونت سکیں ، سہاست ، مذہب ، فلسفہ ، شاعری و ایوانک جرائز زند
 مہنات ء بار و اگپ بونت ، و نظرف آء را گوش دست نلف ء انکس دوست نہ بونت
 بدل انکس و نارا کنفیوز کرت گت ۔ بے کدی یک روچ ء ہم آ بلال ء موفونہ
 ر بدل جبال بکرتین کہ آئی جبال آء رادل تنک و دلدر ہر کنان انت نظرف و تی مبیعت
 ء مدم ء آت آ بلال ء ڈول ء نادرائیں چیزانی شوہاز ء عمر ء زبانی جبال کرت
 و صدیک بلال محسوس کرت کہ نادرائیں چیزانی نھام دگر ات ۔ و بلال ء یات ان کہ
 یک تشپ ء تاں دیرھے بیگ و ناییک است و نا است ، حقیقت و بے حقیقت
 ء سر ء ہر دو کافی باث بوں گات کہ ناگت ء نظرف بے سنجیدگی بلال ء جنت کرت :

”نئی چے جبال انت کہ اے نئی عادت انت کہ تو زند ء نادرائیں چیزانی
 بار و اگپ اپنیش جنہ گائے یا کہ تو سنجیدگ ء ۔ اگہ تو سنجیدگ ء تو و تی
 وانگ ء گوں چکار بدار و نارا چو پریشان مکن“

”من سنجیدگ ان“ بلال گوئشت :

”تو کنابان باز نرینے ، کنابان چہ دور کلکیں و کز بجن ۔ من ء نرس انت کہ تو

OBSCURANTIST ء بوں گاء

”نہ“ بلال بستودات ۔

”گڈاچے نو کدی اچ ایشان نیجگ ئے ء سر بیئے ؟“

”نہ“

”گڈاچے ء تو فلسفہ بازی کن ء ؟“

”من فلسفہ بازی نہ کتین ۔ من ء چو و تی کسانى ء ہر ر بوں گات انت کہ من اپنیش

نہ ان کہ من نئی دیم ء ان ، من دگرے ان ۔ من ئے ان ؟ من و ت نہ ناہین بے منی

زانگ ۽ ابید کہ نائب قاصد ۽ گونشگ ۽ رند کس ادا نہ پنرت ، بلے آئی اے
 حرکت انکس رضا کارانہ ات کہ وناں و ت آئی پاد دروازگ ۽ نیمگ ۽ چست
 بونان ۽ آ ۽ را مکین تسلا بوت چوکہ آونی دل ۽ گپاں پہ نثری گوں مکشر ۽ جت
 کنت ..... و ..... مکشر آ ۽ راهورت هورت چار سگات کہ بلال چے گونشگ
 لوٹیت ۔ بلال و تی ہر دوہ دستان و تی پنلون ۽ جیب ۽ کمان گونشت :

” من ہر دو میں لیکچرارال آورت نہ کنیں ۔ من و تی ناکامی ۽ منین ۔ مروچی
 من احنت گن کہ گوں نوفیصل ۽ بکنین کہ من ۽ بدل پکن اگاں منی کارانی ڈول
 نرادوست نہ بیت ۔ من ۽ انچش محسوس بیت چوکہ من یک کورچات شے ۽
 کپدے گا ان ۔ من اے ” دباؤ ، ۽ برداشت نہ کنیں کہ تو بمن مان گبجہ گاتے و
 اے منی آخری فیصلہ انت ۔

بلال چپ بوت و مکشر جبت کرت :

” کئے دباؤ مان گبجہ گا انت ؟ ”

” تو ..... ”

” نہ ، ” مکشر سرد سرد پستودات ۔

” بلے من ۽ محسوس بوٹگا انت ۔ ”

” نور دے ، ”

” من رد نہ آن ، ہر چیز ۽ گندی گونشین ، بلال کرسی ۽ سر ۽ نشت بکتر

بلال ۽ چاران بوت و بلال مکشر ۽ کہ گہ سر ۽ مکشر گونشان بوت :

” نرا کئے گونشنگ کہ لیکچر نی و جہ ۽ اغواء بونہ گنت ۔ البتہ نہا نی چے

کسور و نو پرچا و نارا ملامت و جمالت کن ۽ ،

مکشر ۽ گپانی نہا یک انچشیں بو ۽ مان ات کہ بکوار ۽ بلال ۽ جبال اتت ۔

"من واپس نہ آتا تھا، پتا تو ہوتا ہے کہ وہاں سے نہ آتا تھا۔"
 ترچہ اور آواز میں یہ ہے کہ میں نے.....

مکمل شدہ اور تمام چیزوں کے ساتھ ساتھ
 ہرگز اور ہرگز نہ آتا تھا۔

ہرگز اور ہرگز نہ آتا تھا۔

"ماں تو مجھے کہہ کر بیٹے کو لے گیا تھا، من تو فی کورہ جینے پہنچا
 مروجوں سے تفریق ہیئت ممکن کہ من غیور شدہ گانی صاحبہ جینے پہنچا
 کہہ دیتے تھے۔ وہاں تو من سگت نہ تھے۔"

بلکہ پھر دست۔ آگے بڑھ کر پڑا پھرتا کہ مروجی کھینچ لیتے
 تھے۔ وہ سے چیز پڑا گیش ہی کرتے۔

۹

مکمل شدہ گوں مذاقات پدھی مروجہ ملک اورت۔ ملک ناکامیاب
 تھے۔ قاتلانہ لہجے میں انان۔

اول ایٹھ لہجہ تو وہ پدھی گہ بیت۔

دو مٹی ایٹھ کہ درمیں منظر کہ آباہی خلاف آسان نورنگ بیت۔

بس مٹی ایٹھ کہ آباہی پدھی جاگہ دھبگ بیت۔

بلال شیطانی کاگہ نہرت۔ نہرت پدھی پناہ۔ مروجی پدھی ہر چیز جو خزان
 شامہ موہنا جانت۔

بلال پولیس ایجنٹ رہیٹ باؤس و چمن و بزرگی چال و چارنگا ہوت۔
 وہ جیکہ ملک آئے پاران ات۔ وہ جیکہ ملک دیست کہ بلال گول آئی دگوش نہ

جبراً ہموں بکینیت وچہ کمشترء دفترء درجکپیت۔ پمیشا کمشتر آئی، ایم، و شین
 رجب ء زانگ ء پدگوشتت :

» ایثی نہائی کسور باسکل نہ انت کہ بلکنا تو پہ ایثی ونا راجالت جیال کن ء۔
 بے بیچار بلال کہ حکومت و سرکار ء مشینری انچیش کار کنت کہ چہ برزء یک
 چٹی ء کبیت تو ایشر اترادیم دیگ ضروری انت۔ بے ایثی متلب ایث نہ انت کہ
 من تئی سرء دبا و مان گچہ گا آن۔ قطعاً چیش نہ انت۔ نور و جیال گزننگ بلال ء
 بلال پدا محسوس کنڈگات کہ کمشتر گپ دل ء مارم اتاں و مروچی آئی درائش
 ملا متنی و جالنتی ء محسوسات زیان بوتہ تاں۔ و کمشتر ء چاران جیال کرت کہ دنیا
 جسمانی حرکت ء نام نہ انت بلکنا ادا «انا»، و «ایگو»، ہم اسن کہ بلکنا حقیقت ہے
 .. ایگو، بیگ انت کہ جسم انچیشیں یک عارضی ذریعہ ء۔ مردم پہ وتی جسم ء زیان
 بونکنا نہ ترسیت بلکنا پہ وتی انا و ایگو ء ترسیت کہ اے زیان مہیت۔ مجالت و
 ملا متنی، ہے ایگو ء بیت و جسم یک ڈول ء حرکت کنان انت بیگچہ یک احساس
 ء، اصل چیز ایگو و ارادگ ء انت۔ اگاں جبر چیش انت تو ضرورت چے پیش احت کہ
 جدا جسم ء جوڑ کرت۔ باہدات کہ «ایگو» بوئین کہ چودھوت ء بکیراں ہر نیمگ ء
 ایگو سبک سبک گوات ء نہا بال ء بوئینت، بے بلکنا ایگو ء جسم ء بکارات کہ آ
 ادا محسوس بکرنین اگاں ایوک ء جسم محسوس کنت تو ایگو چے دروگ ء کہ محسوس کنت
 محسوسات جسم ء نہا انت تو ایگو چہ کجا احت۔ جسم اگاں محسوس کنت تو بس ہے
 کافی انت۔ «ایگو»، ضمیر، دل، دماغ، ارادہ اے چہ کجا احتاں..... بلال ء
 کمشتر ء دیم ء نندوک نندوک اے موقعہ نہ رسن کہ آ بے یک نتیجگ ء
 سر بوئین کہ مرگ پیش ء پیدا بونڈگت کہ ہیگ۔ پمیشا وتی جیالان یک نیمگ ء
 کنان کمشتر ء گوں دنگوش بوت و کمشتر گوکشان بوت :

تیش اتھ۔ من پند تیہ عم ذمہ وارہ ان۔ اسے نوامیں چیز و۔ من ابینی نیال نہ بوتگ۔
 نہ شتہ۔ اسے ہم ذمہ وارہ۔ من بلکہ اسے خاطر از اوٹش ان کہ من و تاسا
 ذمہ وارہ۔ من ذمہ وارہ اسٹون، من خریدی جیساں ذمہ واری ہارو ا
 ذمہ وارہ۔ من ذمہ وارہ ذمہ وارہ گنگ۔ اسے ذمہ وارہ ذمہ
 ذمہ وارہ۔ اسے انسان ذمہ وارہ کل انت۔ آملک غاروارگ چارہ۔
 دو ہر ہیرہان بوت برہا۔

۱۷۰، بلال سرء سرنیان بوت۔ و دینتر اگو کشتان بوت۔

۱۷۱، نول چے بیت۔

۱۷۲، ہر چیزے کہ تو بگو کشتیے۔

۱۷۳، من نہ سجدیت۔

ملک بلال و صافیں حیرانی سرء گرت بے وش ہم بوت۔

۱۷۴، ننئی سرء گیش باراحتگ، مہرچی تو آرام بکن من باندا ننئی دفترء کاہن یہ

ملک پاداحت۔ بلال ہم پاداحت۔ چمن یر نہناٹیلانی کسان اوشتاتان، بلال

ملک و دست ع گپت و آبردوہ موکل کرتان۔

ہماتپ آواب و دیست۔

واب یر نہناگندیت کہ پولٹیکل ایجنٹ یر بیٹ پاؤس چہ مردمان پھرانت مہلوک

سر یر نہ شتہ گنت۔ یک و دوکھی ع کوپہ گاٹ ولہنیں بے دیوال یر سرء و بازیں مردم تو

ناز کیں پتانی سرء نشتہ تاں و آریہ راجیال آئیگاٹ کہ پرچہ اسے مردم کہ بے پتانی سرء

نشتہ گنت نہ کپنت و پے و ورپہ چونی اسے نازر کیں پن آبابانی بارء برداشت کرنے گنت

بے مردم گون دلہی ء پٹانی سرء نندوک انت . آء را آیانی کپک ء نرس انت و
 آلوٹیت کہ آیان بگوٹشیت کہ شما چہرھے پٹانی سرء کپتہ بے پٹانی سرء نندوکیں
 مردم و آئی نیام ء ہزارانی مردم مچ انت کہ توار ادا سر نہ بیت . و اے ہزارین دنیا
 سرچو گلہ ء فعل ء کدی راست و کدی چپیں نیمگ ء سران اتان . و آگندگات کہ
 اے ہزارانی سرگ آئی نیمگ ء آیان انت . آیانی چم سچ انت ، دپ اش ہم سچ انت
 وزبان ء وٹن ء در کپتنگ بے آنھنی نہ انت . آلوٹیت کہ بھیت بے ہرنیمگ ء مہوگ
 انت و امیت نیست کہ کس جست بکنت . آہوکی ہوکی انگر آنگر چاربت و آء را
 ریسٹ باؤس ء دیوال نظر کثیت کہ آئی تنہا یک کڑک ء و اے کڑک ہم دور انت .
 کہ آ ادا سر بوت بکنت . بے پدا آ ادا سر بیت نہ کنت . آء را چہ کڑک ء ہم نرس
 آئیگا انت . و آء را چوت ء ہم نرس آئیگا انت . ہرنیمگ ء نرس و سرام ء مان
 ش نتگ . ناگت ء آ بیٹھی ء گندبت بے بیٹھی یک نہ انت دوہ انت . آ ایک
 بیٹھی شے سرء لگیت . بے بیٹھی زمین ء سرء ابر نہ انت . آء را نرس زوربت
 کہ آردین بیٹھی ء سرء پادا ابر کزننگ . آ بے دوکٹی بیٹھی ء سرء روٹگ لوٹبت
 بے سر بوت نہ کنت . چے بکنت ؟ آء را حمال کثیت . اچ نہ سجیت ء ، آء رانوں
 ہتی کہہ صاف نظر آئیگا انت و آ بیدار بیت . آئی درائیں بدن چہ نرس ء لرزنگا
 انت . آوتی پادا ء نربتک ء پردگ ء برزکنت وٹن ء چاربت . آئی چم ماہ ء
 تنہاری ء تنہا در چکاں چپ چپان اوشتوک گندبت کہ دور گوٹزند ء سرء صوب ء
 اشار ء روشنائی ببلان و برزبوان انت .

آء را و اب نہ یات نہ تک صعب بیت و آوتی دفتر ء نیاری ء کنت .

ہماروچی دفتر ء روٹگا گوں آء را سرکار ء نیمگ ء چہ چٹی ء رسیت حکومت فیصلہ
 کزننگ کہ واقعہ ء تحقیقات جج ء ذریعہ ء بیت تا نہ کہ الیشی ذمہ واری ء دریگجگ

ہریت کہ وہ واقعہ پر ہے بوت ؟ پون بوت ؟ پتے داشت بوت ؟

ہما پوکین بست ۔

بلال ء وئی و ابیات انت ۔

۱۱

در سطر کٹ کورٹ ء مزین ماسی ء یک کشادہ گیس کمرہ سے ء تنہا تحقیقات

بنا بونت ۔

تحقیقاتی کمیٹی ء سروک یک نیام عمر ء مردم ء ات کہ دیم ء پچ وچم ء حند
 بے سک تیز ہو شیار در ابونت ۔ کمیٹی ء دوکئی ممبر ورنائیں مردم ء ات کہ قی سروک
 ء بر حکم ء تیار اوشنوک ات ۔ سروک کرسی ء سرء تندگ ء گوں وئی سیا پس گاون
 ء کرسی ء سرء جوڑینت وپہ آرام ء نشت و وئی چمائی سرء نظر ء چشمکاں ابر کرت ۔
 و وئی دیم ء لہتین کا گدان وانگ ء بوت ۔ ورنائیں ممبر کدی اشکر سرت و کدی آنگر
 و کدی بے بلال چارت چوکہ بگوشیت ۔ بگنڈ مرچی نی جبر نہ انت ۔ بلال ء وزبیں
 ممبر ء چوپچ کدی دوست نہ بوتناں ۔ یک ء آ وئی بروتاں چوشہد ء مکسک ء
 تراشتت کہ گوں آئی دیم ء اے بروت نہ برا زینت و دوکئی آئی چم کسان و
 چہ منافقت ء بلکنا پچھراناں و ہدی کہ سروک ء اسپینیں مود و حند و کین چمائی
 چہارنگا مردم ء دل ء یک و نشین احساس ء چپت بوت ۔ یکدم ء رند کمیٹی ء
 کاروائی ء نوشتنہ کشگ ء ساطر ایک اسٹنٹ ء گوں وئی ٹائپ مشین ء
 پترت کہ آئی دیم ء لاگری و بدن ء بانڈوسکی ء چہ مردم ء ہلے احساس بوت
 چوکہ چہ بازیں روچان آنان نہ وازنگ ما بند و ستانی بیٹری کشیت ۔

کاروائی بنا بوت ۔ بلال اولی و ارجال اوشنوک ات ۔ و ہدی کہ سے مردم

اچ آئی بُر زندوک آئی راجیال پیار سکا اتناں چوہا کوہ سٹے آئی راجیال سچا پت
 اچ اداں ساری یک ڈسٹرکٹ مجسٹریٹ ع حقیقت آئی بُر زواید گ جبال اہشتہ
 بوتناں، بے مروچی معامگ دگ ڈول عات ۔

سروک گوں وئی ہوشیار بس چمان آ راسرے تان پادان چاران باز
 سرائ جسٹ کرت کہ "دافعہ" چون بوت ؟ تو کجا انے ؟ تو چے کرت ، و نو بے
 نہ کرت ، پر چاند کرت دیگرہ ۔ و بلال ہر جسٹ ع پستو ع ہما نکس رات کہ ہما نکس آئی
 جسٹ کنڈگ بوتن ۔ نہ کم نہ باز بلال و وئی پائپ کشنگ ع واہگ بوت بے مروچی
 کورٹ ع دیم ع آوتی اسے واہگ ع پیلو کرت نہ کرت آسکر وئی عدالت ع نہما
 آدھدیکہ چار مجرمان کل کلان ۳۶ سال ع سزا بے یک قتل ع یک مقدمگ ع نہما
 دات تو ہما دمان آیک کرار ع سگریٹ چکگات ۔ بے مروچی اسے دگ عدالت عات
 ہمیشا آوتی واہگان نگام رات گت ۔ آئی رایات ات کہھے چاریں مجرم یک پیر مردے
 ع ورنائیں یکین بچک ع پ لٹ کشنہ تان ۔ پیر مردے مروچی کس نہ ات ۔ سزا ڈیگ عرنہ
 پیر مردہ آئی دیم ع اہتہ گت و آچ آئی جسٹ کرت گت نہ "بابا مروچی نوش ع ؟"
 و بابا ع چمانی نہا اس اہتہ گت و آگوں کانجین گٹ ع گو کشنہ گت ؛
 "مروچی من وش ان ۔"

بلال مروچی وت انصاف ع لوٹوک ات ۔ بالکل ہما ڈول ع کہ چو پیر مردہ اچ آئی
 بوٹگات ! بے انصاف چنگس مشکلیں کار ع ۔ کئے زانت ؟ حد زانت ۔ بے صحیح
 مروچی آئی راہورت ہورت چارٹگات و آئی رانچش محسوس بوٹگات کہ انصاف
 یکدم بیت ۔ چوکہ آہشتانک دمیگات و چوکہ آئی اسسٹنٹ گوں انشاب کاری ع
 گوں ہمہ بشتانکاں ٹائپ کنان ات ۔ نو اچ ایشان پدربوت کہ انصاف زوت
 بیت ۔ بچ ع بشتانک صاف و واضح اتناں و اچ اسے لوزاں آواقف ات ۔ ایشان

بدنہ بات بلکنا آدش بوت کہ انکس ریش انت۔ آپچی ۽ نہہاوتارا دؤر دانت ناکہ
 آپچی ۽ تہا زیان بییت وکس مزانت کہ آکئے انت؟ کئے نہ انت؟ بگچہ نام تے
 ۽، بگچہ ایگئے ۽، بگچہ یک راجی درجگ تے ۽ وچہ کلان بگچہ پرواہ تے!

۱۲

دوئی روچ ۽ عدالت پدا بنا بوت۔

ہماروچی بچ گوں ورنائیں ممبروٹا پکسٹ ۽ دیر ۽ عدالت ۽ نہہا پتنت بلال

پاداحت۔

بلے نہ کہ بچ و نہ ممبرو نہ کہ ٹاپکسٹ مروچی برائی چارنگا اتاں بلکنا گوں
 ونی کاگداں سروچیر اتاں چوکہ آیان یک چینر تے ۽ شوہازات کہ زیان بونہ گت۔
 بلال بچ ۽ پنت ۽ کیٹنڈ ۽ چاران بوت۔ اپریل ۽ اتا تار پکھ ات۔ کیٹنڈ ریک
 نیمگ تے ۽ چوٹ ات۔ کس ۽ جبال ہم نہ یانت کہ ایشرا راست ایر بکتین۔ درا
 نالانک انت ۽ بلال جبال کرت ۽ آء راوشی بوت کہ عدالت ہم نالانک انت کہ وئی
 چوٹیں کیٹنڈ رانی ہم آیان پرواہ نیست۔ وندیکہ مہلوک ۽ اخلاق ۽ راست کنوک
 ہمیش انت۔ ہماروچی آء راچہ عدالت ۽ ٹاپکسٹ ۽ چہ سک بداحت کہ کدی
 کدی گوں دزبں چمان برائی اپنچس سبل کرت چوکہ آگواچنی دز ۽ بییت!

’چے من ۽ ادا پہ آسانی مسکہ ورحم ۽ نادینگ بونگ ۽ بلال جبال کرت۔
 بلے من ادا پہ لہتیں حقیقتانی شوہازکننگ ولہتیں حقیقتانی سونج ڈینگ ۽ پر
 نشہ گن نہ کہ ایش کہ کس بمن رحم بکت یا مسکہ بکت۔ بلے اگاں من عدالت ۽
 دیر ۽ ملامت بونن تو بانداھے ٹاپکسٹ بمن چرک جنت و بلکنا منی دیم ۽ نف
 انت کہ بگندوں تو چون ۽؟ بلال ۽ چہ ہے جبال ۽ سرام زرت چوکہ کس آء را

تنہا تو کہیں چیز نہ ات کہ کس پر نشان
 تانپ ہوا ات بلال چار نکات
 ہوا ات ویک سعادت و نو اولیت کہ اپنے عدالت
 بے نامی و جذبہ آن دانست و لگام ات گول
 عدلت و درنا میں مہر آء را گول و تی کسا نہیں
 بزرگ بد آہنگ ات بے عدالت و پرواہ درگ
 ہوں تو زینت تو بسوچ و بلال جبال کنت
 پائت کپیت و یکنوائی و بیگانگی پرواہ انسان
 عدالت بے پرواہ انسان و سنج علم کنت
 پرواہ انسان و درائیں پرواہ و نہا گو زینت
 پرواہ دوغی و دوزخ و درائیں انسان
 پرواہ و جنین و پرواہ و ماس و پیت و پرواہ
 پرواہ و افسر و پرواہ و پرواہ پہ داہ
 پرواہ و شہی کجا انت و آزانی کجا انت
 پرواہ و نہا گو زینت و نہا گو زینت
 پرواہ و نہا گو زینت و نہا گو زینت
 پرواہ و نہا گو زینت و نہا گو زینت

جہ گدان گوں و تی چشمکان هورت هورت چاران بوت
 ہست کنت بونت تاں ہمدان کاروائی و پہ بانڈات
 آچہ عدالت و مرد و در کپت ملکین و تارا سبک جبال کنت
 دہر پلینت کہ گوں بلال و در ایگما سکول ہم بند بونہ تاں
 نہا گو زینت و نہا گو زینت و نہا گو زینت

تہا کدے گھانت، ٹانپ، ٹیٹ، دیہم آئی پھانی دیہم، یک ٹٹا جنہ کیوں و شینہ، دیہم نے
 ع ڈول ع احرث کہ آچہ وتی و شتی ع بے سد و سارانت و یک پیہم، طسہ و لوہا۔
 جنان انت کہ بچارت کہ مروچی سلامت شے دیہم ع اوشتانہ۔ سپلر آئی کزونی،
 سبب ع جننگ ہونہ گنت، ذمروار ہمیش انت، ہمیش انت..... پدا
 طسہ و کوکار.....

بلال شایبکارت و وتی سرء چندینت چوک لہنیں نہ و شینہ جبالان بچہ و تارا
 دور ہداریت۔ اگاں گواچنی عدالت من ع ذمروار کرت گدا؟ وائے حجت ع
 پستولا گر بن کلرک ع ہا طسہ ات کہ وارد م ع آئی چمانی دیہم ع آئیگات۔
 حج و مبر آخر ع وتی چمان برز کزنان و کاروائی بنا بوت۔

بج ع حندو کیوں دیہم سنجیدگ بوت و آوتی چشمکان کدی پونز ع سرء ابر کنان
 و کدی دور کنان بست کرت:

”نزا و ہدیجہ خبرات کہ شتا تو گرفتار بوئنگ و ابیش کہ آئی خاندان ع مردم لڈینہ
 گنتنت تو توچے ع پہ احتیاطی ندا میر کار مرز نہ کرت؟“
 بج و وتی بست ع پد چہ ملزم ع پستو ع انتزار ع بوت۔ حج ع چمانی برکش
 آئی دل ع تہاغت روٹکا اتان۔

”من ع خبر نہ ات کہ اے پہ اے خاطر لڈینہ گنت کہ بدل بگنت، من ع
 لگان نیستت کہ حیش بیت کہ یک معصومین جان ع روت؟“
 ”نئی ذمرواری چے انت ڈسٹرکٹ مجسٹریٹ صاحب؟“
 ”ہمیش کہ مہلوک ع جان و مال ع حفاظت کنگ؟“
 ”تو پے زان، کہ اے ذمرواری ع نوگوں پیوئی ع کار مرز کنگ؟“
 ”من ہے نیال انیں۔ بلال مکین پراعتما د بوت۔“

دو بج گون پر موزاں رشتہ زری نے، داشت :

”ترا خبر انت کہ تو ایسی تہا یکدم ناکام بوتے گے۔“

ٹاپینڈٹ ٹاپ گمان بوت بے ہلال آنگر چارنگ نہ لویت۔ ای وقت،
تہا توں یازین دگہ دم احت و نشہ تان کہ کاروائی و گول دنگوش اتان۔ ہلال،
وئی جواب و دیگی ات۔ ہمیشہ اس پنجش کراری و گول وئی لیتوہ۔ انت کہ بج پتہ
نرندیک جواب و مزارت :

”جناب۔ من زانین کہ منی ذمہ واری ہے انت۔ سنی جبال و من وئی ذمہ واری

بیکو کنگ۔ بے ناگہ میں چیزانی علم خدا را است۔“

”اهاں نو وئی ذمہ واریاں پیلو کنگ تو اے عدالتی کاروائی و ضرورت ہے؟“

بے ناگہ انت کہ اے جسٹ و انت بلکنا یک طنز و طعنہ و انت۔ ہلال
ایشروائی دل و تل و نو کانی تہا زوش جبال کرت۔ ہلال چپ چپان او شنوک
بوت چوک آہ را مار و ارتنگ۔

کاروائی چلان بوت تکد بج وئی چمان بجوار و دوارگ بے ہلال برز
کرت و ہلال ترسگات کہ بجوار و دوارگ نیز و نرندیک جسٹ و چہ بج و
نیمگ و کثیت۔ بے بج دگہ جسٹ و نہ کرت و عدالت و کاروائی و پہ دوئی
سوب و مہنل کرت۔ ہر کس پاداحت و چہ عدالت و مکروہ و درکپت۔

۱۳

دوئی روچ و عدالت پدا بنا بوت۔

ہلال و محسوس ہونگات چوک عدالت وئی کاروائی و دراج کنگ
لویت و دراج کنگ ہمیشہ لویت کہ آہ را (ہلال و) مکین دگہ مزار برصیت

نہیں اور آتی بار، او ششما، ...
 ...

پیشہ حالت اور تیار بیچو، عادت روٹاں روٹاں ...
 منزل بڑاں کو رچیت، ...
 یوں تو کئی کئی ایسی گپ ہے بوٹے لہ بڑاں، ...
 درائیں پتیاں چہ دل برگ لوٹیت و ورت و ٹہیں، ...

موسم و ٹہیا و شش جو بیست

موسم و شش پت جو بیست

موسم ہے رنگ، ہے شش و ہے بوٹے

ات منی زبان ننت، کہ شخ من ننت

من رتین در باب، کر کو جنگلی رس،

جنگل و پشت، من بیاں، بڑاں، بوپ

من بیاں گوں ورت، ...

کہ منی ہے ساری و گنوی ننت

وعدہ گوزان بوٹے

ریسٹ باؤس، در چکانی پن، ...
 رچیاں بوٹان، ...
 بوپ و لکڑاؤ، ...
 ...
 ...
 ...
 ...

آنکہ عدالت کاروائی چلان ہوتی۔ آنکہ عدالت بیانات آنکہ عدالت
 آنکہ کمزور و نذوہین دل سے نہ گواہی دے اور نہ ہی اسے درجہ اولیٰ کے ساتھ
 بندوگ۔ یہ نئے و نئے آہ لکوں زندہ بنے، عمارت، آواز، موٹریں اور جہاز
 گریپنگ شہادت اس شہرہ آفاق چہا کہ دنیا پر اہانت و چہائی اس پر قہر
 و آفاق کہ در اہم نہ ہوتی و ایشانی در النہاب۔ اس شہادہ میں دنیا و دین
 نریب نہ ات۔ یہ کہی ہم آہرامیال نہ حیات کت کہ آسے دنیا و جہوت
 چہا چہت ز اد اجیزانی پشت آچے اندر انت چہا پوشیدگ انت۔ بلے اشپی
 آدنی ہے ارمان، پورہ کنگٹک ٹوٹین۔ پاداحت و پیرسٹ یاوس،
 باک، و در پت۔ در ایس دنیا و اب انت۔ پدوتی بنگلہ و ریسٹ یاوس،
 کپک، و رند آہے سترک، انت در پت۔ سارینٹ، و ادت گ، و رنگ۔ چہرت
 کہ اد ایک زردی بلب، و روک انت و در ایس سترک و بران انت۔ آچہ مزین سترک
 و پد رو کپتی نیمک، و رادگ بوت۔ بلے نیو نسل کیٹی و باگ، و نریک، و آروکی
 نیمک، و سترک پت۔ بہار گ، و شروعات اتان پمیشا موسم، و تہا یک بو، و سان ات۔
 آروکی نیمک، و پاران بوت۔ نوزدہ و بہیت کس، و نہ دیست، و موشجائیں ماہ چہ
 کوشانی کوشانان برزہ بوت۔ چہا کی رنگ، انت بلے یکدم بند بوت۔

آچہ چہا نہیں سترک، و لون کچا نہیں سترک، و سرہ روان انت کہ یکدم، و رند
 کچا نہیں سترک، ہم کت۔ و یک شہرہ نہیں راد، و وری بوت، و آہمیشی سر، و ران بوت
 یکدم، و پدوت، و جہا انت و پدوت، و جہت کرت، و من کچا رو کت ان۔
 بلے آہ، و پستوچ دست، کپت۔ یہیں ماہ، و آرو کت، و انت، بلے کچا
 آماہ، و رو کت انت، و ان ماہ، و رو کت انت، تو کچا رو کت انت، و آہ کنگ
 بوت، بلے آوش بوت، کہ منزل دران انت، آنکہ منزل، و در بوت، و دم، و

گنت ہے ہر آن مہشی ہے منزل و بے نشان و نام انت بیانی تہا۔ روشنی
بوجا انت۔

ناگت ایک کوچک و برائی چمائی ویم انت ربرائی ماہوتی تہا۔ پن
روشنتائی و دور و بیان ات۔ آوتی سر۔ جازئی داشت۔ بوج و نمک آتی تہائی
تہا سران و زبان بیان بوتان۔ آ کوچک و سر۔ ہا و و۔ آکس زبان بوتانت
آء و آچ یات نہ یات و اچ فکر آء نہ نور۔ تہا مہشی۔ آچ اے دریں پیرہن
چہ دورانت۔ بلکہا مہشی ہمے سیاہ و ننھا مورین کوچک برائی چمائی ویم آوتی ویم
رازان پچ کنٹگ لوطیت کہ آایشان بکنڈیت ووتی زندہ بید جوڑ بکت۔
بلال روان بوت۔

اے کوچک گنت و دگ کوچک و بنا بوت۔ راہ و تہا روان آء را پنشن
ما سوس بوت۔ چو کہ دگ کس و گون آئی گون انت۔ آء را ترس زرت۔ پچے
سفر مفسد انت۔ آذنا را گون وتی ہمے بست ووش کنٹگ لوطیت و ابیدگ دریں
ترسان چہ دل و برنگ لوطیت چو کہ دارگ۔ اڈ کنٹگ و ادشتنگ پرائی مرگ و
بیت۔ پمیشنا آء روان بوت۔ برز ماہ کرار کرار برز روان بوت۔ ہر دوہ مہشی
سفر و تہا اتان۔ ماہ و سفر رو کپنی دماگ۔ ات و آئی سفر وتی جنہ ذات اند
ہر دوہ نچان اتان۔ ماہ وتی منزل و چہ انکاری نہ ات بلے آچہ و انا پسندی،
و الزام و ترس و چہ وتی منزل و نہ منت۔ بلے حقیقت ہمیش ات۔ آ ماہ و چارت۔
ماہ برائی بشکھندگ بوت۔ مرچی آ ہر دوہ سنگت اتان آرو کپنی نیمگ و روان
و آئی جنہ وتی ذات و نیمگ۔ و بلال روان بوت۔

سبھی کوچک بنا بوت۔

ہر دوہ اشتہائی اشتہائی پہ وتی منزل و روان اتان چو کہ ہر دوکان ہلے احصا

بوتل سے آتی سفر ہاڑیوں، ہنارنہ ہات لہولہ تو مال زوت آہاں واسی
نہن مہو دیوں۔ مہاس ات و آچہ مہل و پیشا بہ ہلو ہوئی ہوئی ہوئی ہوئی ہوئی ہوئی

بھول مہین ہم ہرنہ نٹ و آ اوشتت و آ رام النما و طمت بے و بیعہ
مہ مہاس ات لہ تہی و نڈک ہند ہے سلام ء آئی دل ء آیش بکر تہن پیشا
وئی ہونا۔ بیعدہ نشت وروان بوت۔ دنیا و اب ات یوحنا و اب ات ایما
یوہ حیزہ شرات پیہا کہ اچ اے دنیا ء گیشتر نتر تہن بوت نہ کنت ہر حیزہ و شرات
جوان ات بے انسانی نہر دپر چے راز و معنہ شوہاز لہزن دھدیجہ اے امن
و اے موجود انت و یک خدایہ ایشراد اشتنگ گڈا دک شوہاز ہر متب چے ہا ہ
نزل ہمیش انت و بس و پیرین سی و ہفت سال ء سفر ء ات۔ منزل دورات
پر چا ہر پینٹے و ہدی آیز را محسوس ہو سکات کہ منی منزل ایٹش نہ انت دل کی
انت۔ اے پیرین سی و ہفت سال ء سفر ء چون برداشت کزنک۔ و ہدی
جوانی بیت کہ آیشی تہا ہر بازیں مکان چہ بچینگ و بازیں عذاباں چہ گونشنگ
نہ زندہ ایٹ ہمزہ بوٹنگ بے زندہ قوت چہ مرک ہر قوتال المی نرندہ نرانت۔
ہنہا پیشا من زندگ ان۔ بے ہما زندگ کج انت کہ من دست ایسکینس و گونشین
لہیش انت نہی نہ۔ من ایڈگرانی خاطر زندگ ان کہ وئی و اے اے سی و ہفت
سال ہر ہما من ء ہے مہال ساک عذاب کزنک کہ من وت چے ء ان۔ پر چے ان؟
ہر تے ان؟ ہر سی و شش سال پہلو ہونہ گنت و سی و ہفتی سال بنا بوٹنگ ہرک
سال تے۔ آئیجہ انت۔ و ہر بیجہ و ہر تی سال بنا ہو سکانت۔ دور کوہانی پشنت ء
ماہر بہاں انت۔ ہما ہر ہفتی سال تھے و ہدہا نوں پہلو سی بنا نہ بوٹنگ۔ بے کہ مساد
بچپیت و کجہ سال ہی ہر ہفتی بنا بیٹ و آ وئی منزل ء سہر بہیت۔